

*aĩdai - Dabartinės lietuvių kalbos žodynas - angliai,
anąsyk: A. smarkiai lip.*

ANDAI

32 GEGUŽE

Redaktorių žodis

Pavasaris. Laikas, kai artėja semestro pabaiga ir visi skaičiuoja sekundes ligi paskutinės mokslo metų dienos, nors yra apsikrovę senom skolom, neparašytai kontroliniais ir muzikos atsiskaitymo įrašais. Džiugu tik, kad ANDŪ nepamirštat ir vis sulaukiam klausimų, kada jie pagaliau išeis. Na štai ir sulaukėte. Truputį įgavusios proto, truputį apibartos mes vėl siūlom jums aptarti licėjaus naujienas. Tik tuštuma pašto dėžutėje vis liūdina. Praeitame numeryje skaitėm labai gražią Gyčio ir Unės poleminę diskusiją. Tačiau šįkart to jau nebesulaukėme. Galbūt jums atrodo, kad ANDAI yra šališki arba nedės su redaktorių nuomone nesutampančių straipsnių. Paneigiu tokius gandus – mielai priimsime ir jūsų 500 žodžių esė “Kodėl turėtume ostrakuoti redaktores“, jeigu ji bus argumentuota ir negrindžiama jūsų nepaaiškinamu pykčio protrūkiu. Tad tegul kiti metai prasideda su krūva jūsų minčių, pasiūlymų ir pamąstymų – vieni akmenį nuo širdies nusi-mes, kiti ras naujų idėjų ar tiesiog džiaugsis įdomesniais ir aukštesnio lygio ANDAIS.

Prie pašto dėžutės budi **Augustina**

Prisimenu vieną vasaros dieną prieš daugybę metų. Man tada buvo gal šešeri... Buvau Juodkrantėje, pas močiutę. Tą dieną susigalvoju, kad noriu ledų. Sėdau ant dviračio ir išvažiavau, o tada prasidėjo didžiulė audra... Sunku buvo važiuoti, bet neapsisukau. Nuvažiavau, nusipirkau ledų, o tada grįžau. Gavau velnių nuo močiutės, bet buvau visai laiminga – ledai juk tokie skanūs!

Kai taip pagalvoji – o juk gyvenimas visai panašus į kelionę dviračiu, ar ne? Tiesiosios, kalnai ir kalneliai, svaigios nuokalnės... Kartais bevažiuojant prasideda audra, kartais subliūkšta padanga arba šiaip kažkas sugenda. O turbūt sunkiausia būna, kai reikia pasirinkti tarp kelių labai viliojančių krypčių...

Licėjaus dviratininkai gyvena lygiai taip pat. Ketvirtokai jau beveik pasiekė vieno didžiausių gyvenimo kalnų viršūnę, tačiau ten kai kurių dar lauks kryžkelės... Visi kiti greitai galės mėgautis gaviu vėju, šiaušiančiu plaukus riedant vasaros nuokalnėm.

Žinot ką? Kartais visai verta trumpam pamiršti, kad nusileidus ir vėl reikės kilti aukšty-n... Smagaus jums lėkimo, o rugsėjį vėl pasimatysime.

Akvilė

P.S. Redakcija atsiprašo antrokų už praėjusiame numeryje buvusio straipsnio toną.

Turiny

- 4 Saldus Šimtadienio sapnas
- 5 Nuomonės apie Šimtadienį
- 6 Menų savaitės prisiminimai
- 8 Kitoks „Sparnų“ pristatymas
- 9 Apie Vilnių, Kauną ir gyvenimą
- 12 Miestas – koliažas – gyvenimo atspindys
- 14 Apie mūsų kalbą ir dar šį bei tą
- 16 Death is a Deadline
- 17 Vankuverio Olimpinių žaidynių užkulisiai tiesiogiai iš Buenos Airių
- 20 Kai ausyse spengia tylą
- 21 Iš kleptomano užrašų
- 22 Perliukai
- 23 Ekspertai

Redaktorės: Augustina Gabrilavičiūtė, Akvilė Milkevičiūtė.

Techninis redaktorius, dizaineris: Giedrius Žebrauskas.

Autoriai: Unė Kaunaitė, Radvilė Daukšytė, Simona Skonsmonaitė, Akvilė Milkevičiūtė, Tadas Šlimas, Viktorija Navickaitė, Ugnė Kuprytė, Kasparas Lučinskas, Augustina Gabrilavičiūtė, Ugnė Kleinauskaitė.

Kviestinis autorius: Audrius Ūdra.

Padedanti mokytoja: Rima Mackevičienė.

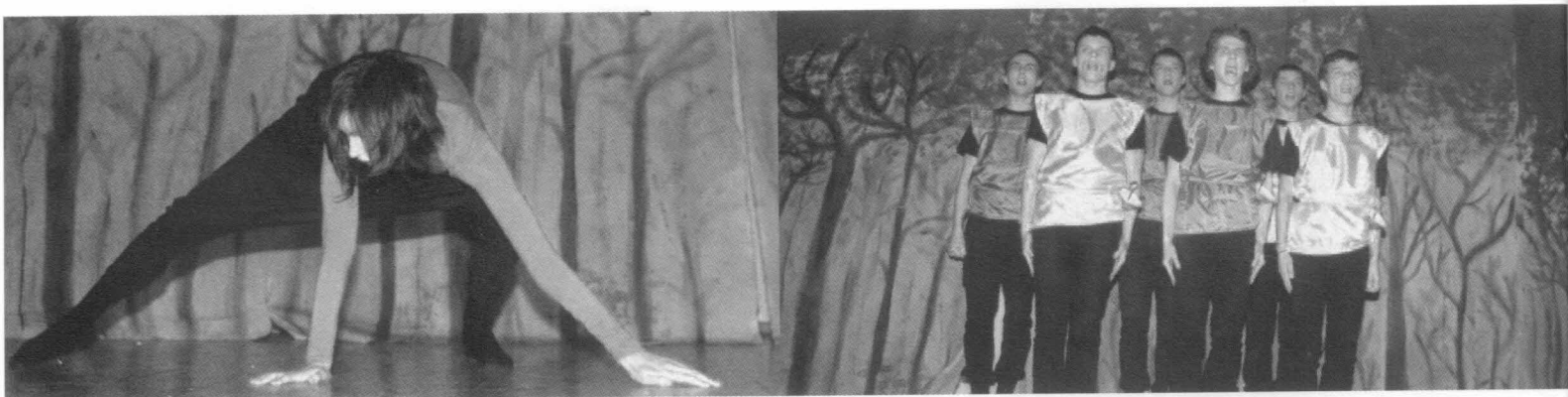
Viršelis: Agnė Misiūtė.

Iliustracijos: Agnė Misiūtės, Austėjos Judžentytės, Dariaus Buinausko, Kasparo Lučinsko, Akvilės Milkevičiūtės, sraipsnių herojų.

Dėkojame Urtei iš IIIb ir jos tėveliams, padedantiems leisti „Andus“!
Turi idėjų, klausimų ar pasiūlymų? Rašyk: andai.licejus@gmail.com

Saldus Šimtadienio sapnas

Reziumė. Tikiuosi, visi sugužėjote į trečiokų taip kilniaširdiškai antrą kartą parodytą Šimtadienio vaidinimą – dar negirdėjau apie tokius, kurie gailėtusi. Nes vargšai tie, kurie nematė!

Pakartotini plovimai. Pagyrų vaidybai jau nė nekartosis – tikrai pribloškė personažų įtikinamumas. O kad turite muzikalių žmonių, jau ir seniau žinojome. Trys gražuolės ir Augustė prikaustė ir akis, ir ausis. Todėl pasistengsiu kalbėti apie mažiau minėtas detales.

Mano nuomone, ypatingų plovimų vertas Kazio ir Liucijaus ginčas – kova, scenoje paversta mūšiu – lenkiu galva prieš tuos, kurie kūrė šio spektaklio choreografiją. Tai jau panašėjo į rimtą teatro spektaklį, o ir dekoracijos (simbolika!) buvo išnaudotos puikiai: langas versdavo susimąstyti apie jo prasmę ir magiškame, ir realiame pasaulyje. Puiki detalė – lango uždengimas juoda medžiaga.

Istrigo pabaiga: ratu keliaujantis „negriši“ nesudėtingai, bet taikliai perteikė kulminaciją: Liucijaus suvilotas Kazys nebegali grįžti į savo gyvenimą. Ir ausyse skambantis bauginantis Jorio – Sapnų Valdovo palyginimas tarp intelektualo Kazio ir paskutines dienas mokykloje skaičiuojančių dvyliktokų. Juk iš tiesų neretą liceistą galėtum palyginti su mokslo ištroškusiu Kaziu (Faustu). „Saldžių Šimtadienio sapnų?“ Žinoma, negaliu nuneigti, jog žiūrėdama paskutinę sceną iškart prisiminiau čiurlioniukų operą ir Kristaus plakimo sceną – kažkuo ji buvo panaši, tačiau nuo to scenografijos vertė nesumažėja.

Tekstai! Kiekvienas, išėjęs iš salės vis klausė: kiek čia jūsų darbo ir kiek – surinktų tekstų? Ir net sunku patikėti, kad veik viską parašėte patys – sueiliuoti tekstą nė per nago juodymą ne lengviau nei sukurpti juoką keliančius žodžius, prie kurių paprastai taip vargsta Šimtadienių kūrėjai. Ir net jei girdėjote gandas, jog atsirado nepatenkintų dėl pokštų apie ketvirtokus trūkumo... Na, tiek pat buvo dėl to patenkintų, todėl tikrai nemanau, kad ši kritika pagrįsta. Padarėte tiesiog rimtą Šimtadienį ir ačiū jums už tai!

Kritika? Bent jau iš mokytojų mus pasiekė gandas, jog trečiokai nusivylė, nesulaukę kritikos. Nepatenkintų Šimtadienio rengėjų nesinori palikti, tad paminėsiu kelis dalykus, kurie, mano nuomone, būtų galėję šiek tiek patobulinti jūsų muzikinį spektaklį.

Ko gero, labiausiai užkliuvo „idealių šeimynų“ etiudėliai. Tie du trumpi intarpai galėjo būti geriau išplėtoti, nes po spektaklio daug kas taip ir nesuprato jų prasmės. Bent man tai buvo kontrastą su Liucijaus siūlomais malonumais kuriantys epizodai – tai, ko Kazys taip ir neturės. Bet gal reikėjo dar kur nors atkartoti ir išplėtoti motyvą? Arba tiesiog palikti šį idealios šeimynos vaizdą susikurti pačiam žiūrovui? Nes dabar jie atrodė šiek tiek iškrentantys iš spektaklio visumos, kad ir kokie gražūs. Nors – negaliu nesutikti – labai gražiai derėjo prie fantastiškų dekoracijų!

Galbūt galėčiau sakyti, jog pritrūko siužetinės gijos. Libretą galima sudėlioti į nedidelį puslapėlį. Nors nė nežinau, ar tai trūkumas, nes atskiros scenos viską atpirko. Tiesa, mano nuomone, nereikėjo triukšmingojo dviejų merginų šokio-košmaro. Modernus Urtės šokis buvo geriau už visus košmarus (bauginantis ir tiesiog prikaustantis žvilgsni!), Joriui buvo suteikta galimybė pagąsdinti ir pamokyti ketvirtokus – ko daugiau ir benorėti, o kareivių būgno (ar kad ir išinančio Jorio juoko) būtų užtekę pateisinti pabudusio Kazio riksmui. Merginų šokis tiesiog šiek tiek išmušė iš to magiško jausmo, kurį kūrė visas Šimtadienio vaidinimas, ir grąžino į realybę. Nors ir vėlgi – pačioms merginoms jokių priekaištų neturiu. Tik galbūt ne šiam spektakliui?..

Pabaiga. Bandžiau atsakyti sau į paprastą klausimą: kas padaro renginį „gerą“. Juk po Šimtadienio niekam nekilo klausimų, ar renginys pavyko. Tad kas? Kokybė? Išbaigtumas? Prasmė? Žinoma, galima kalbėti ir apie tai, jog pasirinkti žinomą klasikinį kūrinį yra lengviausias kelias (ir ne toks ir retas licejaus renginiuose), iškart suteikęs spektakliui tvirtą pagrindą. Fausto (Kazio) dvejonės atrodė aktualios ir bandantiems kelią pasirinkti dvyliktokams, ir visiems kitiems, atklydusiems į salę... Visko čia buvo, bet, matyt, daugiausia – trečiokų įdėto darbo ir noro parodyti, ką sugeba. Vienos mano draugės atsiliepinimas buvo trumpas, bet taiklus: „Apie tokį Šimtadienį svajoju ketverius metus.“ Ar reikia ko daugiau?

Nuomonės apie Šimtadienį

Vasario 26 dieną licejuje turėjome galimybę pamatyti vieną didžiausių renginių per metus – Šimtadienį. Jau iš ryto stulbino dekoracijos ir išradingumas, o vakaras tikai pranoko didžiausius lūkesčius. Bet apie visa tai – iš liceistų lūpų su jų pastebėjimais ir nuomonėmis...

„Vakarinė dalis pasirodė stipresnė nei rytinė, tačiau jei ir buvo minusų iš ryto, tai juos tikrai atsvėrė vaidinimas. Buvo labai įdomu, trečiokai puikiai padirbėjo.“

Justina, 2d

„Patiko. Vakarinėje dalyje užkliuvo tai, kad labai daug muzikinių pasirodymų, norėjosi daugiau teatro. Taip pat per pakartojimą buvo prasta garso kokybė.“

Lukas, 1e

„Ryte buvo labai gerų idėjų, tačiau gaila, jos buvo nelabai susietos į visumą. O vakarinė dalis buvo žiauriai įspūdinga. Patiko tai, kaip buvo perkurtas „Faustas“, tai, kad nebuvo lėkštų bajerių, vaidinimas buvo rimtas.“

Indrė, 4b

„Labai patiko vakarinė šimtadienio dalis, todėl, kad trečiokai parengė miuziklą, ko licejuje dar nebuvo mačiusi. Visi pasirodymai buvo atlikti profesionaliai ir jie man paliko didelį įspūdį. Rytinė dalis galėjo būti geresnė, bet, atsižvelgiant į puikią vakarinę dalį, nesklandumus trečiokams galime atleisti.“

Audronė, 2c

„Patiko. Įspūdį paliko KGB kankinimų kambarys, tik iškilo problema, kad ten nieko nekankino :). Taip pat labai patiko žaidimas „Bingo“, kuris baigėsi tik tada, kai visi buvo laimėtojai.“

Andrius, 4c, Ignas, TB2

„Labai geras, šiltas renginys, buvo labai įdomu. Sužavėjo dekoracijos, visa rytinė dalis, turbūt dėl to, kad tai pirmas matytas šimtadienis mūsų gyvenime. Taip pat didelį įspūdį paliko kabinetai su fizikos eksperimentais. Blogų dalykų nebuvo. Na, nebent tai, kad neužteko kukurūzų spragėsių“ :)

Ieva, Gabrielė, Dovilė, 1b

„Labai patiko. Ypač sužavėjo Japonijos tematika, tarsi aliuzija į mūsų praėjusių metų renginį. Nežinau, galbūt tai buvo nespecialiai, bet tai galėtų tapti malonia tradicija.“

Gabrielė, 4b

„Respectas“ už vakarinę dalį. Rytinė dalis galėjo būti kiek geresnė, pažįstant trečiokus, bet matėsi, kad tikrai įdėta daug darbo.“

Virga, 2c

„Viskas labai patiko. Vakarinė dalis buvo pati geriausia, kokią tik esu mačiusi. Žiūrėti buvo labai smagu ir įdomu. Labai svarbu ir ypač patiko tai, kad buvo prasmė. Įdėta labai daug darbo ir nieko negaliu blogo pasakyti.“

Agnė, TB2

„Rytinė dalis – vidutiniška, „after party“ buvo geras, o vakarinė dalis – aukščiau visko. Jei žmonės patys kuria žodžius, muziką, tai tikrai labai profesionalu ir genialu. Patiko vaikinai, vaidinantys Neo iš filmo „Matrica“. Taip pat labai gera idėja buvo fotografavimasis skaitykloje.“

Lukas, TB2

Menų savaitės prisiminimai

Balandžio 12-21 dienomis licejuje turėjome progą pasigrožėti kasmetine Menų savaitė. Akis džiugino daug įdomių pasirodymų, smagu buvo matyti tuos pačius žmones kitokius, nei esame įpratę.

Piešimo diena

Ar galima dar geriau pirmąją Menų savaitės dieną pradėti, jei ne su ant durų pasitinkančiomis plačiais atvertomis akimis? Tokia paprasta idėja, tačiau ja viskas pasakyta. Reikia pabrėžti, kad diena buvo labai nuoširdžiai organizuota. Ir kaip gražu, kai matai tradicijas, pavyzdžiui, piešimą kiemelyje kreidelėmis, ir naujus dalykus, susipinančius būtent Menų savaitėje. Paraščių paroda – dar vienas plusas šiai dienai, nes ji buvo ne tik gausi ir šmaikšti, bet tikrai sulaukusi dėmesio ir daugybės šypsenų. Saulė ir staigmenos kur pažvelgsi – itin geras derinys Menų savaitėi pradėti.

Kino festivalis

Šis renginys buvo pakankamai kokybiškas. Puiki proga dar kartą įsitikinti, kad liceistai tikrai be galo kūrybingi,

linksmų plaučių, brandūs ir drąsūs. Gaila, kad filmų buvo mažoka, bent jau palyginus su praėjusiais metais. Na ir kodėl taip stengiamės pagrįsti neveiklių liceistų įvaizdį? Vis dėlto, buvo labai įdomu atrasti bendraamžių, „Video vasaros“ dalyvių, filmus.

Madų šou ir Valio apdovanojimai '10

Reikėtų pradėti nuo to, kad nuotaika renginio metu buvo maloni, vedėjams gal kiek pritrūko laisvumo, tačiau žmonės, lipantys į sceną, jautėsi laisvai, šnekėjo, juokavo. Galbūt tai lėmė neformali aplinka – nebuvo aprangos kodo, visi susirinko tiesiog palaikyti draugų. Muzikinis intarpas taip pat buvo vykęs renginio akcentas, nes ne vienas žiūrovas šnabždėjosi ir sukinėdamasis aiškino, kas vyksta scenoje. Kolekcijos, matyt, atspindėjo tai vienų, tai kitų aktualiausias temas: kvapnią kavą ir jos populiarumą, svajones ir sapnus, šokius ir žavingas merginas, pavasarišką lietų, kurio nevalia pasitikti liūdnamis veidais, (beje, šokčiojantis lašelis sudrebino žiūrovų gretas) ir rimčiausiąją iš visų – universitetus, į kuriuos išlydėsime ketvirtokus. Ko gero nenuostabu, kad būtent su šia, simboliinę prasmę (kurią dizainerė paaikšino) turinčia kolekcija ir buvo užbaigtas renginys. Draugiškas penktadienis – nusipelnusieji buvo apdovanoti, visiems, drąsiai žengusiems podiumu ar ant scenos paplota.

Šokio ir teatro diena

Ši Menų savaitės dalis sukėlė išbaigtumo ir užimtumo įspūdį. Beveik kiekvieną pertrauką galėjai matyti profesionalius šokėjų pasirodymus, aktorių etiudus, įdomius filmus ar mielai nustebinusius žmogelius baltais veidais (mimus). Jiems galbūt trūko ir profesionalumo, ir „susigrojimo“, bet kažkas buvo kitaip, kitoks požiūris į teatrą, o tobulumui, kaip žinome, ribų nėra.

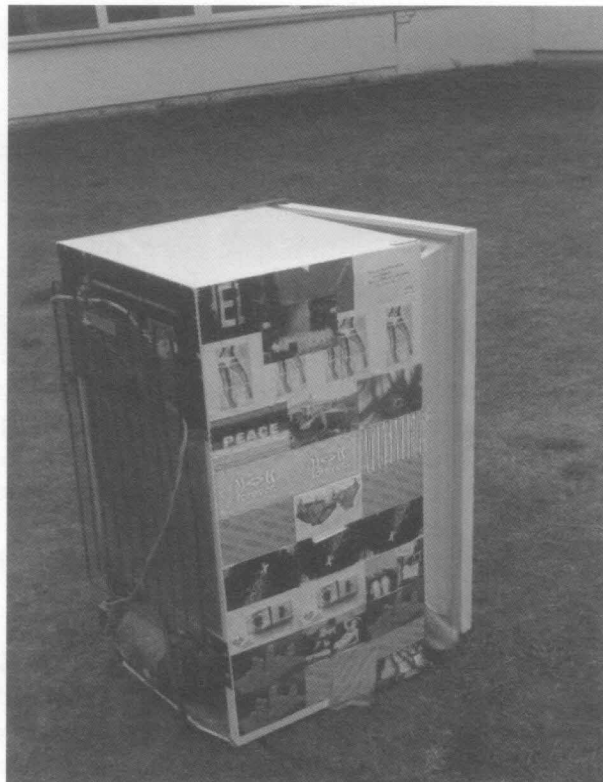
Muzikos ringas

Tą popietę galėjome išgirsti daugybę tikrai gerų ir įvairių pasirodymų – nuo ramių džiaz dainelių iki avangardinių kūrinių, apie kuriuos mokytojas Jankauskas mėgsta pasakoti per savo pamokas. Tačiau – ar tikrai reikėjo techniniais trūkumais kelti išbandymus atlikėjams? Savaime suprantama, viskas netyčia, tačiau techninė renginio dalis galėjo būti ir geresnė.

Šiuolaikinio meno diena

Šiuolaikinio meno diena – kelių drąsių trečio kurso vaikinių, renginio dieną pasipuošusių raudonomis skraistėmis, mestas iššūkis nusistovėjusiam liceistų požiūriui į kūrybinumą ir meną. Galima teigti, kad jie suteikę erdvę visiems kitokiems, konceptualesniems sumanymams, padėjo naują, modernesnį, bet tvirtą tašką Menų savaitės tvarkai. Žinoma, diena susidomėjo ir nusprendė dalyvauti nedidelė dalis žmonių, tačiau tie, kurie visgi prisijungė prie eksperimento, nepašyktėjo savo lakios fantazijos vaisių. Kėdė, kabanti virš galvos? Buvo. Bartas šaldytuve – irgi buvo. Pjesė, kurios nieks nevaicino, irgi buvo. Dantys mėgintuvėliuose – prienami kiekvienam patyrinti. Šią dieną kaip jokią kitą tiesiog reikėjo atverti akis ir eiti tyrinėti truputį kitokią licejaus erdvę, perlipti per siūlų instaliaciją ir džiaugtis kolegų drąsa.

Kai pamąstai po kiek laiko, supranti, kad tikrai yra ką prisiminti. Deja, tie prisiminimai labai įvairūs: atminty išliks tiek malonios staigmenos ir kokybiški pasirodymai, tiek ir nesklandumai, trukdžiai, profesionalumo trūkumas. Kita vertus, reikia džiaugtis, kad yra žmonių, kurie stengiasi, organizuoja, įdeda daug darbo. Na ir kas, kad ne viskas pavyksta – iš klaidų mokomės. Būkim žmoniški, prisiminkim ne vien ydas, padėkokim dirbusiems, tegul pasauly būna šilčiau – juk pavasaris. O jei ne, kitais metais lauksim Jūsų rampos šviesoje. :)

Kitoks „Sparnų“ pristatymas

Gegužės 13 d. buvo pristatytas tradicinis liceistų kūrybos almanachas „Sparnai“. Visi buvome įpratę prie jaukių pasisėdėjimų 104, dainuojančių mergaičių su gitaromis ir daugybės eilėraščių, tačiau šiemet „Sparnų“ renginys buvo visiškai kitoks.

Visų pirma noriu paminėti, kad jau antrus metus iš eilės labai maloniai stebina paties leidinio dizainas ir kokybė. Nenoriu pasakyti, kad anksčiau leidinys buvo prastas – mano nuomone, jis buvo kiek nuobodokas. O pastaraisiais metais galima pasidžiaugti išradinga, įdomiai sumaketuota knygele. Todėl, kiek keičiant patį leidinį, galbūt atėjo laikas pakeisti ir atnaujinti „Sparnų“ pristatymą?

Kalbant apie renginį – šiemet pasikeitė ne tik jo vieta, bet ir pobūdis – vietoje savo kūrybos skaitymo licėjaus rašytojai dalyvavo savotiškoje spaudos konferencijoje, kurios metu kalbėjo apie viską, kas jiems siejasi su kūryba. Dalyvių laukė ir netikėta užduotėlė – sukurti mažą kūrinių iš kelių niekaip nesusijusių žodelių.

Nauja renginio idėja buvo išties įdomi. Licėjuje jau seniai rengiami susitikimai su žinomais Lietuvos rašytojais (pvz., su Laura Sintija Černiauskaite arba Sigitu Parulskiu), tačiau daug įdomiau buvo sužinoti kuriančių bendraamžių požiūrį į kūrybą ir įkvėpimą. Buvo kiek gaila aktų salėje matyti tiek daug tuščių vietų – nejučiomis prisiminiau, kad vis dėl to mokausi tiksluokų mokykloje, kurioje kūryba aktuali tik nedaugeliui. Gaila, kad neatsirado vietos publikos klausimams, o ir patys kūrėjai vis dėlto buvo kiek įsitempę. Tačiau, mano nuomone, neverta raudoti prisiminus sparnuotas popietes 104 – panorėjus galima sukurti kiek kitokį, bet nė kiek ne prastesnį renginį.

Savaime suprantama, kiekvienas iš mūsų naujas idėjas priima skirtingai, todėl ir renginio komentarai – dvejopi. Pateikiu keletą dalyvių ir stebėtojų minčių:

„Visada palaikiau novatoriškas idėjas. Tačiau kaip ir visada, matėsi, jog pirmas blynas šiek tiek prisvilo. Man susidarė įspūdis, kad nei kūrėjai, nei publika nelabai žinojo, ko tikėtis iš šios diskusijos. Todėl žiūrovai neturėjo klausimų, o rašytojai jautėsi itin nepatogiai ir atrodė išsigandę. Puiku tai, kad buvo tik du, bet kokybiški muzikos kūriniai. Tikiuosi, kad organizatoriai ir toliau ieškos, kaip kuo įdomiau ir patraukliau pateikti „Sparnus“.

Audronė 3d

„Man patiko koncepcija. Galbūt dėl to, kad išgirtos senosios nesu matęs. Galbūt sėdėti ir atsakinėti į klausimus buvo įdomiau nei jų klausytis, bet, kita vertus, kažko daugiau ir nesitikėjau ir buvo gera po renginio matyti vieną kitą šypseną. Žinoma, nelengva buvo Simonai ir Monikai klausinėti – juk, kai pagalvoji, spaudos konferencijoje klausimus retai užduoda moderuojantieji, daugiau publika/žurnalistai. O ypatingo gyvumo, neskaitant Vainiaus šypsenos ir mokytojo Šidlausko mąslių nebylių linktelėjimų, nebuvo. Matyt, mes, atsakinėjantys, irgi nebuvo pernelyg aktyvūs...“

Tadas 2c

„Labai žmogiška yra norėti viską, ką darai, padaryt gerai, labai liceistiška – norėti padaryti geriau, įdomiau, kitaip nei kiti, labai paaugliška – griauti ir statyti iš naujo. Matyt visus šiuos bruožus viena ar kita prasme galima pritaikyti šiųmečiam „Sparnų“ pristatymui. Jokiū būdu nekaltinu organizatorių arogancija ar puikybe, bet atrodo, kad toks renginys gimė iš protesto – o mes mokam kitaip. Galbūt esu per daug konservatyvi (ar per daug branginu gražias licėjaus tradicijas), bet niekaip nesuprantu – juk licėjui humanitarinę kultūrą reikia saugoti kaip kokią gulbę giesmininkę iš Raudonosios knygos. Ir nei pragmatiškas, nei šou elementai tos gulbės išsaugoti tikrai nepadės. Jauniesiems „kūrėjams“ diskutuojant apie tai, kas laisvalaikiu žaidžia badmintoną, o kam labiau patinka su draugais gerti vandenį, pagalvoju apie pirmokus (taip, galbūt tai tik prasidedanti ketvirtokiška išėjimo melancholija) – kodėl mes juos šiemet taip kultūriškai skriaudžiam? Pasinaudosiu proga ir paprašysiu pirmokų: nepamirškite, kad licėjuje ir humanitarinei pasaulėžiūrai yra vietos, yra vietos ir kūrybiniam bjauriesiems ančiukams. O visiems kitiems palinkėsiu neišsižadėti nuoširdumo ir suprasti pagaliau, kad paprastumas taip pat yra vertybė, nes labai klystame, nuolat paprastumą tapatindami su primityvumu.“

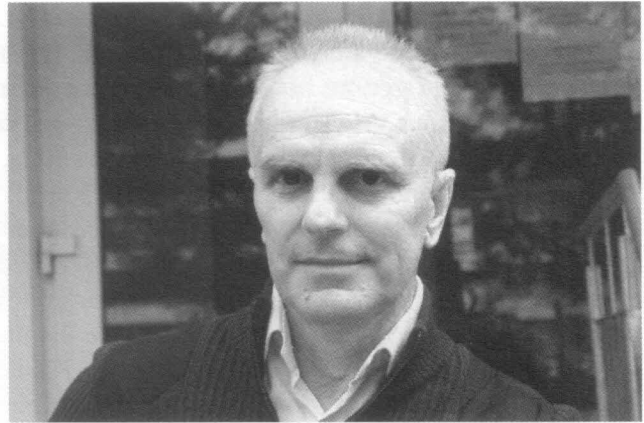
Ieva 4b

„Taip, „Sparnų“ pristatymas buvo kitoks nei praėjusiais kartais. Man jis labai patiko. Užsimezgė nuostabiai gyva diskusija, o vedėjos profesionaliai sugebėdavo pakreipti ją norima linkme. Mačiau labai daug įdėto darbo. Laisva improvizacija pasiūlytais žodžiais buvo tiesiog nepakartojama. Ankstesni pristatymai man būdavo kiek nuobodūs: autoriai skaitydavo savo kūrybą, kažkas padainuodavo... Šį renginį aš stebėjau iki galo ir manau, kad jis ne tik pateisino mano lūkesčius, bet ir maloniai nustebino. Leiskit palinkėt „Sparnų“ pristatymo organizatoriams visokeriopos kūrybinės sėkmės.“

Algis Sindaravičius

Apie Vilnių, Kauną ir gyvenimą

Bronislovas Burgis – gimęs 1949 m., Kauno technologijos universiteto gimnazijos direktorius, KTU Taikomosios matematikos katedros docentas, žmogus, visada turintis savo nuomonę visais gyvenimo klausimais. Vykstant mainams tarp licejaus ir KTUG, nepraleidau progos pakalbinti šio neįprastai įdomaus žmogaus – apie požiūrį į gyvenimą, kultūrą, švietimą, taisykles, ir, žinoma, apie skirtumus tarp dviejų sostinių.

Tadas Šlimas: Sveiki.

Bronislovas Burgis: Sveikas. Iš karto noriu tavęs paprašyti, kad neužduotum man banalių klausimų. Manęs vienas žurnalistas klausė: „Kaip jūsų gyvenimą pakeitė Kovo 11-oji?“ Ir ką aš naujo galiu atsakyti? O jei tavęs paklausčiau: kokius kiaušinius labiau mėgsti – virtus ar keptus?

T. Š.: Keptus.

B. Burgis: Na va, dabar jau galime šnekėtis. Mąstyk netradiciškai.

T. Š.: Kartą per etikos pamoką licejuje mokytojas Ričardas Jankauskas minėjo pavyzdį – jūs važiuojate dviračiu Palangoje ir pamatote savo gimnazistus rūkančius, juos atpažįstate ir iš karto pašalinote iš gimnazijos. Tuo tarpu licejuje mokinys už rūkymą gauna vieną išpėjimą, ir tik už du yra išmetamas iš mokyklos. Kodėl pasirinkote sistemą be išpėjimų?

B. Burgis: Išpėjimo principas – vieną žmogų užmušti galima, tik antro užmušimas veda į kalėjimą. Pasakysiu dar paprasčiau – moteris nebūna truputį nėščia. Būna nėščia arba nenėščia. Ar gali įsivaizduoti, kad tas žmogus atsitiktinai užsirūkė pirmą kartą, kai aš jį pamačiau?

T. Š.: Labai retais atvejais.

B. Burgis: Apie ką ir šnekam. Vadinasi, baudžiam ne už pirmą kartą, o apskritai už rūkymą. Taisyklių negalima pažeisti truputėli – pavyzdžiui, 10 Dievo įsakymų sako: „Nevok“. Ir nedaro išimčių: nevok daug, nevok mažai, nevok iš ryto, nevok dukart per mėnesį. Sako: tiesiog nevok, ir viskas. Jokių komentarų. Vadinasi, jei pavogei, negali pasakyti: „Aš pirmą kartą, Dieve, atleisk“. Ne, nenumatyta. Taip ir čia. Bet prie to visada priduriu: pašalindami iš gimnazijos, mes juk neužmušam žmogaus. Mes nepasodinam jo į kalėjimą, mes netaikom fizinių bausmių. Pašalinimas iš gimnazijos reiškia tik tiek, kad tai organizacijai, jos taisyklėms esi nepritaikytas. Tai persikelk į gretimą. Ten gali rūkyti, gerti, jokių problemų! Ir aš palinkiu žmonėms sėkmės – daugybė žmonių rūkydami, gerdami, vogdami padarė karjerą, sukūrė šeimas, baigė gyvenimą turtingi. Aš neabsoliutizuoju žalos. Nesakau, kad rūkymas yra absoliutus blogis, kad jau viskas, naikinam. Tačiau yra taisyklės, tu pasirašei, kad jų turi laikytis, ir jeigu žadi laikytis, tai negali staiga taip jau užsimiršti, kad nesilaikai. Taip kad... Jeigu aš pamatysiu rūkant kokį gimnazistą, jis pats supras ir aš suprasiu, kad mes patekom į bėdą. O tada, turint bėdą, sprendžiam – aš turiu išmesti, jis turi išeiti. Ir viskas.

T. Š.: Šiais laikais daugybė žmonių iš mažų miestelių vyksta į Vilnių, aplenkdami Kauną. Tuo tarpu stendai sako: „Ir Kaune galima gyventi.“ Ryte atsikėlęs Kaune jaučiu, kad bendraujant su žmonėmis didelių skirtumų nėra, tačiau priešpriešų atsiranda. Kodėl?

B. Burgis: Taip, deja, negerai tai sakyti, kaip Kaune gyvenančiam, bet Kaunas ir Vilnius skiriasi lyg diena ir naktis, lyg sostinė ir provincija. Mano sūnus ir marti gyvena Vilniuje ir mes galvojame, kiek čia yra – viena valanda ir tu iš Vilniaus grįžti į Kauną. Vilniuje – pilnos gatvės ir kavinės žmonių, visur judejimas, veiksmas, grįžti į Kauną – čia mirtis. Čia atrodo, kad sprogo bomba – vienas kitas automobiliukas, žmogelis, viskas tuščia. Kitaip sakant, čia niekas nevyksta,

niekas neveikia. Ir netgi tokia smulkmena – mus ragina: įkurkit bakalaureato klasę gimnazijoje. Sakau: Vilniuje – taip, o Kaune – ne. Kaune nėra kritinės masės žmonių, kuriems tokios klasės reikėtų. Tačiau apvertus kita puse plokštelę – aš, kaip žmogus, galiu gyventi bet kur. Balbieriškyje, Drukių kaime, kuriame gyvenau, Vilniuje, Kaune, Briuselyje... Mano dukra – Stokholme... Aš visur gerai jaučiuosi. Todėl, kad kažkada sugalvojau sau šūkį – pastatyk bažnyčią savyje. Tu pats privalai savyje turėti visą pasaulį, visą savo gyvenimą, pats esi visas. Dabar – ko reikia? Kompiuteris yra. Ryšys su visu pasauliu yra. Telefonas yra. Tu pats savyje esi. Knygos yra. Na ko tau reikia tokio? Sako – teatrai, koncertai, spektakliai. Žmogau, nejuokink manęs – tris šimtus kilometrų per Lietuvą čiuožk į bet kurį teatrą, į bet kurį spektaklį, kur jis bebūtų. Jeigu man patinka „Camerata Baltica“, tai nuvažiuosiu į Klaipėdą ir paklausysiu, kokios problemos. Ne, čia žmogus tik teisinasi. Jeigu jis gyvena Kėdainiuose, tai teisinasi – vilniečiams gerai, jie gali nueiti į Siemens areną. Žmogau, sėsk ir pavažiuok! Užtruksi valandą ir būsi jau ten! Ne, čia tik teisiniesi. Todėl aš nesiskundžiu nei parodų, nei meno, nei kokių nors kultūrinių renginių trūkumu. Aš gyvenu ne Kaune, aš gyvenu ne Lietuvoje. Aš gyvenu pasaulyje. Ir man gera gyventi pasaulyje – viskas, ko man reikia, yra manyje, aplink mane, aš galiu viską pasiekti. Ar negaliu skaityti Šekspyro originalo kalba? Jokių problemų. Ar negaliu pasižiūrėti spektaklio Maskvoje, jei užsimanyčiau? Galiu. Ir viskas. Barjerą sureikšmina tie, kurie gyvena arba labai neturtingai, arba yra labai aptingę, apkiatę. Ir patys save teisina. Oi, čia Vilnius... Žmonės gerieji, jei pas jus Operos teatre ką nors rodo, ką gi, aš ten būsiu, ir kokios problemos? Dabar į Vilnių nuvažiuoju bent kartą per dvi savaites – kas čia yra, šimtas kilometrų ir viskas. Todėl bandymas supriešinti Kauną ir Vilnių yra plebėjų, žemesniosios kastos žmonių darbas, kurie sureikšmina šimtą kilometrų, tarsi tai būtų tūkstantis. Sutinku, į Maskvą kasdien nepavažinėsi. Nors yra buvę atvejų, kai per savaitę porą kartų esu apsilankęs Maskvoj. Stokholme pernai buvau 5 kartus, Amerikoj – 3. Noriu pabrėžti, kad šiais laikais pats esi kaltas, jei nekeliauji. Į Turkiją žmonės važiuoja atostogauti vos ne kasmet, o į Vilnių, į baletą negali – per toli, per brangu. Taigi, ir Kaune, ir Vilniuje, ir Alytuje, tikiu, ir Marijampolėje yra inteligentų, eruditų, išsilavinusių, išprususių žmonių. Bet žmonių skaičius, žinoma, labai stipriai skiriasi. Todėl Vilniuje eidamas Gedimino prospektu jauti, matai daugiau tokio rango žmonių, kokių norėtum matyti. Kaune jų mažiau, Alytuje dar mažiau, Marijampolėje dar mažiau ir taip toliau.

T. Š.: Tačiau Klaipėdoje šių inteligentų yra santykinai daugiau. Ar tai tik istorinių aplinkybių įtaka?

B. Burgis: Ten kitokia situacija – Klaipėda yra uostas. Uostas nuo senų senovės yra vieta, į kurią visada visko patenka daugiau – pradedant bananais, baigiant užsieniečiais. Į uostus visuomet greičiau ateina mados, nauji gaminiai, todėl Klaipėda ir yra tokia kilstelėta. Tačiau iš kitos pusės, Klaipėda turi savotišką mažosios Lietuvos provincialumą. Ten kai kurie žmonės yra tokie... pristabdyti. Juk Klaipėda, Palanga – kurortiniai miestai, bet kiek ten yra bakūželių, kurių šeimininkai sako – čia mes gyvenam, čia mūsų tėvai gyveno, kaip radom, taip paliksim, ir taip turi būti. Kiekvienas regionas turi savo antspaudą, tam tikrą savo stilistiką, ir tai yra gerai – Lietuvoje yra įvairovė. Nidoje jautiesi visai kitaip nei Anykščiuose. Visai kitaip, kaip absoliučiai kitam pasauliui būtum.

T. Š.: Tėvai man yra pasakoję, kad Kaune iškart po nepriklausomybės atkūrimo buvo įsteigta labai daug smulkių krautuvėlių, kurios iš pradžių sėkmingai plėtėsi, plėtėsi... ir kažkuriame taške sustojo. Sako, tai įvyko dėl to, kad kiekvienas kaunietis norėjo būti viršininku.

B. Burgis: Aš pasakyčiau taip – kauniečiai yra pernelyg linkę į godumą. Čia daug žmonių, kurie neplanuoja tolimų ir labai kilnių tikslų. Jiems reikia čia ir dabar. Staiga kauniečiai supranta, kad auginant gėles galima gerai pralobti. Visi puola auginti gėles. Staiga jie supranta, kad kailiniai žvėreliai yra geras verslas. Visi metasi auginti kailinius žvėrelius. Staiga kauniečiai suvokia, kad važiuojant į Turkiją, Graikiją, nupirkus prekių bei parvežus čia parduoti yra geras biznis – visi metasi ten. Kitaip sakant, norėtusi tolimesnio, gyvesnio požiūrio – kam visa tai? O šito kauniečiams pritrūksta. Gal todėl, kad yra... pavadinkim tai stogu. Sostinėje Vilniuje stogas yra žymiai aukščiau. Ministerija, ministras, aukštesnės pareigos, iš sostinės tiesesnis kelias į Europos struktūras. O kaunietis supranta – jis gyvena čia, jo laimės viršūnė – penkių aukštų namas, du automobiliai ir poilsis Kretos saloje. To ir siekia. Ir siekia pačiu greičiausiu budu – nuvešiu kailinius į Maskvą, parduosiu, turėsiu pinigų ir viskas. Štai todėl net ir vaikų mokymu sugundyt kauniečius nėra taip lengva. Pasakai: investuokit į vaikus. Ne. Jis, pavyzdžiui, nusiperka prabangų automobilį užuot sudaręs sąlygas vaikui mokytis aukščiausiu lygiu, kad galėtų į kokį Kembridžą įstot. Reiktų pakeisti nuostatas – kas yra vertybė, į ką verta investuoti, dėl ko verta stengtis. Nebūtinai tavo namas turi būti aukštu aukštesnis už kaimyno, gal yra ir kažkas kito, dėl ko reiktų pasistengti. Kauniečiai viską daro staigiai ir savanaudiškai. Aukštųjų mokyklų pristeikim, postų užtektų visiems – rektoriui,

prorektoriui... Bet po to visi atsigaua ir sako – palaukit, tai jau tampa šaržu, jau net juokinga, iš to nieko gero nepasidarė, visa sistema sumenko. Niekas net nebespėja išmokti visų naujų pavadinimų. Mus vis pravardžiuoja technikos universitetu, nors esame technologijos universitetas. Net žurnalistai nebesupranta, kas čia, kaip čia taip greitai viskas pasikeitė. Štai toks provincialumo požymis – per menki tikslai, per menki siekiai.

T. Š.: Iš jūsų teiginių galime suprasti, jog Kaunui trūksta perspektyvos į ateitį, ypač kalbant apie jaunimą. Tačiau tuo pačiu metu turite Nacionalinę moksleivių akademiją (įsteigtą pačių kauniečių iniciatyva prie KTU), kuri skatina lavinti jaunosius talentus. Tokie smulkūs pavyzdžiai galėtų uždegti kitus ir taip atnešti daug naudos miestui, ypač turint omenyje puikią Kauno geografinę, tranzitinę padėtį, vertinant iš ekonominės pusės.

B. Burgis: Gink Dieve, nenoriu pasakyti, kad Kaune apskritai viskas blogai ar nieko gero nėra. Anaipol! Pirma, reikia pasakyti, kad „Žalgiris“ dažniausiai būna geresnis nei Vilniaus komandos. Antra, tranzitiškumas – visi, kur bevažiuotų, visada važiuoja per Kauną. Trečia, tiek NMA, tiek Kauno akademinės klinikos yra geri dalykai! Jei galėčiau laisvai rinktis, kur gydytis – Kaune ar Vilniuj (aš gydausi Kaune), aš vis vien pasirinkčiau Kauną. Tegu Vilnius nepyksta, bet man Santariškės nedaro didesnio įspūdžio nei Klinikos. Ir profesorius Rimantas Benetis yra ne Kauno, o pasaulio lygio, ir to man visiškai gana. Vėlgi, daugybę dalykų galima rasti. Galime pabrėžti, kad nuo prieškarinio Lietuvos, nuo laikinosios sostinės Kauno laikotarpio, jausmas, kad mes esam Lietuvos centras, yra išlikęs. Vilnius – tokie mišrūnai: lenkai, rusai, o Kaunas – stabilus lietuviškas centras. Ir tautinėse diskusijose kauniečiai visada, ko gero, laimės, nes turės vieningesnę poziciją ir tvirčiau stos už Lietuvos reikalus. Ir jei žemaičiai norėtų atsiskirti, tai kauniečiai turėtų stabilizuoti padėtį. O vilniečiai, ko gero, sudreifuotų ir saktų: „Tegu lenkai atsiskiria, tegu žemaičiai atsiskiria...“ Ir nebeaišku, kas čia belieka. Čia kaip pokštas. Taigi Kaune yra gerų dalykų. Kita vertus, nors pasišaipau, kad per daug universitetų prigaminta, tačiau Kaunas buvo ir išlieka akademinio jaunimo, studentijos jaunatvišku centru. Nuo tų laikų, kai Kauno politechnikos institutas buvo didžiausias Baltijos šalių universitetas, manyje išlieka jausmas, kad čia yra jaunimo, jauniems žmonėms yra su kuo pabendrauti. Dėl to jokių būdu nesupeikiu, kad kauniečiai neturi nieko, kuo galėtų girtis ar didžiuotis.

T. Š.: Jūs teigiate, kad Kaunas yra akademinio jaunimo centras, tačiau nemažai dalių žmonių Kaunas asocijuojasi su vaikščiojančių raumeningų žmonių pilnomis gatvėmis, nesaugumu. Čia matome aiškų prieštarą.

B. Burgis: Mes lygiai taip pat žinome, kad kartais kuriamas Panevėžio, kaip Lietuvos Čikagos, įvaizdis. Nors man atrodo, kad vaikščiojančių raumeningų personų Panevėžy daugiau. Pasakysiu taip – Kaune gyvenu 40 metų, nesu buvęs sumuštas ar apiplėštas, nors bėgti teko. Čia kriminogenine prasme nėra daugiau veiksmo, stipriau nei kitur. Anaipol. Jei tendencingai žiūrėsi, pabrėši, kad čia blogai, gali sukurti tokį įvaizdį, bet šiaip čia taip blogai tikrai nėra. Iš kitos pusės, sakau – žmonių yra daug, ir blogiau yra ne tai, kad yra ir tokių, ir tokių, o blogiau tai, kad akademinė visuomenė, tiek dėstytojai, tiek studentai, nebėra tokio aukšto lygio, kaip turėtų būti, kaip buvo prieškarinio Lietuvoje, kai studentas kalbėjo taip išdidžiai, kad, grįžęs į kaimą, eidavo gatvele ir visos panelės leipdavo, į jį žiūrėdamos. Studentų buvo labai nedaug, o profesorius išvis buvo nenusakomo lygio aukštuma. Dabar tai sumenko – studentų kaip bičių, studijuoti mažai kas benori – dėl to, kad nėra paskatos, nėra garantijos, kad studijavus ketverius metus ar penkerius universitete dėl to vėliau gausi gerą darbą, gerą vietą ir panašiai. Dabar ne tik geros negausi, bet apskritai jokios! Gaus tas, kuris turi gerą dėdę ar ryšius sistemoje. Ir tai, ko tikėjosi Lietuva, atkurdamą nepriklausomybę, kad pagaliau baigsim su nomenklatūra ir korupcija, deja, deja, to neįvyko. Dėl to kartais per televiziją pamatai kokį nors jauną žmogų girdėta pavarde ir klausi, ar tai nėra kokio tėvo, kurį pažįsti, sūnus, ir kai pasirodo, kad tai tiesa, kažkaip be galo nesmagu. Todėl mes ir jaučiam tokį nusivylimą, kad gali studijuoti, labai gerai studijuoti, bet vargu ar tai bus pagrindinis kriterijus, pagal kurį tave vertins. O žmonės sako – mums reikia diplomo. Arba – jeigu kas, maunu į užsienį. Tai destabilizuoja ir griaua šalies įvaizdį.

T. Š.: Matau, kad skubate, taigi nebetrukdysiu. Ačiū už įdomų, netikėtą ir aktualias temas paliečiantį pokalbį.

R. Markeliūnas: „Miestas – koliažas – gyvenimo atspindys“

„Sugalvokite penkis žodžius, kylančius jūsų galvoje išgirdus žodį „miestas“, – vos susirinkus „Lietuvos aido galerijoje“ į auditoriją kreipėsi parodos „Miestas – koliažas – gyvenimo atspindys“ autorius Rimvydas Markeliūnas. „Gatvė... namai... stresas... urbanizacija... sistema...“ – pasigirdo pavienės ekskursantų mintys. Tačiau R. Markeliūnas miestą supranta kitaip. Pristatydamas savo parodą menininkas noriai atsakinėjo į klausimus.

R. Markeliūnas „Trys miesto plokštumos“

**Parodoje eksponuojami kūriniai – koliažai arba nuta-
pytos koliažų kopijos, kuriomis išreiškiate savo ir mies-
to santykį. Kodėl pasirinkote būtent tokį būdą miestui
vaizduoti?**

Esu tikras miestietis ir miesto kultūra man yra arti-
ma. Kiekvienas miestas susideda iš detalių – jame pilna
pramogų, skubėjimo, etikečių, prekės ženklų, judėjimo,
įvairių istorijų. Visa tai savotiškai primena cirką, o tiksliau –
daugiasluoksnį prasmų koliažą. Savo darbus kūriau
iš įvairiausių medžiagų – iš renginio, kavinės atidarymo,
baro į dirbtuves parsinešdavau įvairiausių popierių,
etikečių, kurias vėliau mėgindavau panaudoti darbuose.
Štai viename iš koliažų vaizduojama besileidžianti saulė,
pagaminta iš kanalizacijos šulinio dangčio įspaudo po-
pierių masėje. Kituose darbuose galima atpažinti 1983
metų žurnalų viršelių, nuorodų į šiuolaikiškai pateikiamą
biblinį meną, banko afišų ir kt. Visos darbuose panaudo-
tos medžiagos atėjo iš miesto ir susiklijavo į skirtingus
koliažus, šitaip jį atspindėdamos, perteikdamos jo, mano
manymu, dvasią.

**Tačiau parodoje galima pamatyti ne tik „suklijuotų“ dar-
bų...**

Žinoma. Koliažų ir tapybos sąveika leidžia man atrasti

miesto virpesius, tad parodoje eksponuojami ir keli ta-
pybos darbai, kuriuose vaizduojami mano seniau sukurti
mažesnio formato koliažai, padidinti ir pertapyti drobėje.
Vienas įdomiausių parodoje eksponuojamų darbų – tri-
ptikas „Miestas pagal koliažą“, kuriame stengiausi per-
teikti tris skirtingus objektus – žmogų, miestą ir sieną su
antspaudu, nes juk kiekvienas miestas žmogų tarytum
paženklina, palieka įspaudus... Atkreipkime dėmesį, kaip
skiriasi skirtinguose miestuose gimę žmonės. Kaip ski-
riasi priemiestyje ir centre, taip pat ir skirtinguose miesto
rajonuose gyvenantys žmonės, ką jau kalbėti apie gimu-
sius mieste ir kaime. Triptiku siekiau pabrėžti, pagauti,
perteikti žmogaus jauseną, būseną, vidinius išgyvenimus
tam pasitelkdamas abstrakcijas, pabrėždamas plokštumą,
nes miestas tai plokštumų vieta – namų sienų, grindų,
vitrinų ir kt. – kurias tapatinu paveikslu, kuris taip pat yra
plokštuma, bet jau estetinių įspaudų ir patirčių vieta.

**Kas jums yra miestas? Apibūdinkite savo miesto sampra-
tą penkiais žodžiais.**

Man miestas, visų pirma, yra labai intensyvių ir
kaleidoskopinių – koliažinių patirčių galimybė, tačiau
kiekvieną miestą reikia prisijaukinti. Eidamas miestu tam-
pu vaizdo bulimiku – sugeriu, suimu viską į save, o vėliau
tai virsta kūriniais. Talpindamas miesto sąvoką į penkis

žodžius turėčiau paminėti plokštumą, judėjimą, paslaptį, nuotyki ir kūrybinę saviraišką. Miestas mane įkvepia.

Koks jūsų santykis su gamta?

Gamta man pirmiausia yra ramybė, tylą, gal labiau pirmųjų instinktais išgyvenama ir įgyjama patirtis... Būdamas gamtoje galiu išnykti pats sau, tačiau tuo metu užplūsta galybė minčių. Gamtoje man pavyksta savas mintis tarytum išgryninti iki pamatinių sąvokų ir idėjų, kurios grįžus į miestą atgimsta, bet jau įvilktos į miesto vaizdus, ornamentus kūrinio plokštumoje ir reiškiasi sudėtingais pavidalais.

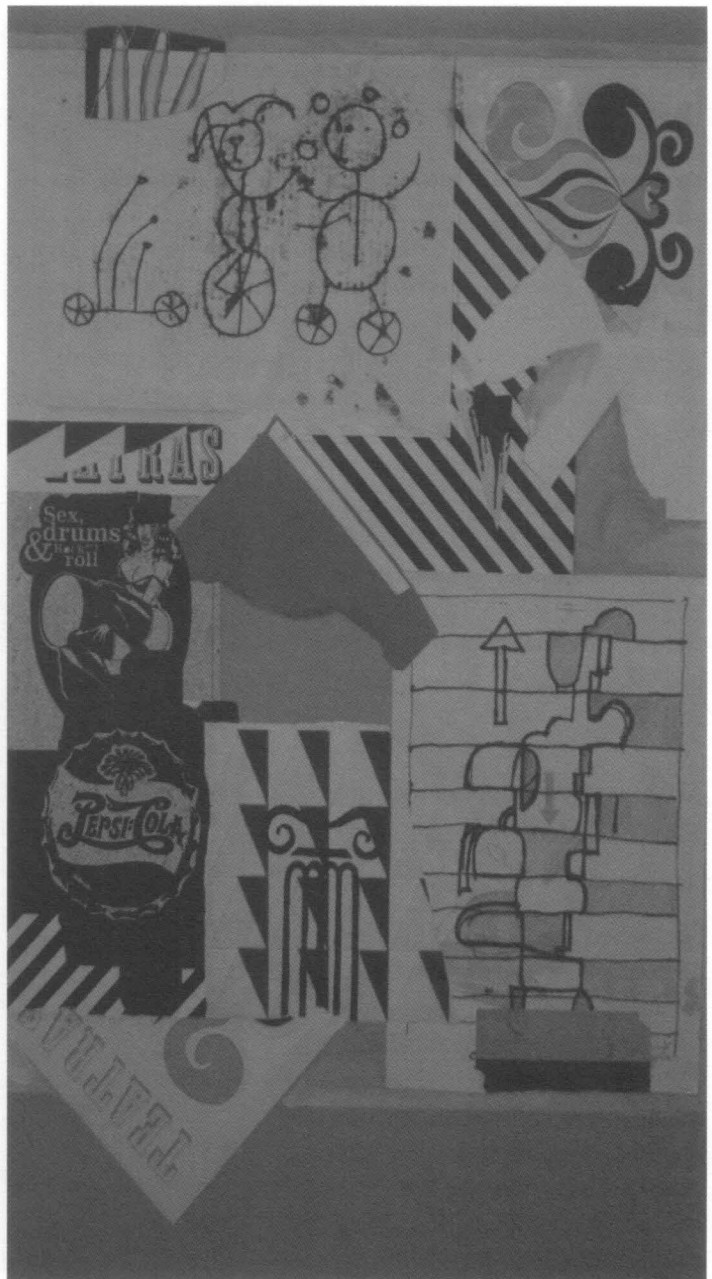
A. Škėma yra pasakės, jog pašaukimas – romantikų išmonė. Kas jums yra pašaukimas?

Pažįstu daug menininkų, norinčių kurti ir laukiančių įkvėpimo, tačiau jo vis neatrandančių. Ne vienas menininkas jo belaukdamas, atrodo, ir nesulaukė... Nesakau, kad pašaukimas nėra reikalingas – žinoma, norint kurti kažkoks postūmis į proceso pradžią turi būti. Tačiau, mano nuomone, tikrasis įkvėpimas yra pastovus dėmesingumas kiekvieną akimirką, kai pats esi intensyvaus santykio, dėmesingumo su tikrove būsenoje. Tada kūryba apima, pagauna proceso metu, diena iš dienos kuriant ir gyvenant savo kūriniais, kūrybos procesu. Tada aš jaučiu savo įkvėpimą ir pašaukimą. Kaip įkvėpimu tampa mano įkvėpiamas deguonis. Klausimas: jeigu nekuri, tai kodėl kvėpuoji? Prisiminkime P. Pikaso – juk jis gyveno kūryba, todėl gatvėmis vaikščiojo lyg apsvaigęs – o po to dirbtuvėje gimdavo šedevrai, nes gyvenime jam daugiau nieko nebuvo. Menininkams taip nutinka – ilgą laiką praleidęs kūrybos procese ir pakėlęs galvą apsidairyti tu vis vien tematai kompozicijas, kadrus, medžiagas. Ir nors tuo metu P. Pikaso meno niekas nesuprato, bet pripažino, o šiandien jo paveikslai sunkiai įkainojami. Galų gale, kas yra menas? Juk tai nei tiesa, nei netiesa. Tai tam tikra tam tikru būdu išreikšta mintis, jausmas, sąvoka, kuriai išreikšti menu ir suvokti reikia dėmesingumo, išprusimo, galų gale – to paties įkvėpimo. Kiekvienas menininkas turi būti pasiruošęs netikėtumams, pasiruošęs kažką atrasti. Atradimo džiaugsmas kūrybos procese dažnai ir tampa postūmiu judėti tolyn. Ar tai galima tapatinti su įkvėpimu? Dar nežinau. Bet bandau atsakyti savo kūriniais.

Ko dar galime tikėtis iš jūsų kaip menininko – ar esate numatę rengti naujas parodas?

Artimiausiu metu, matyt, ketinu apsisukti ties savo filmu

iš koliažų ir apie juos kūryba, nes šių kūrinių turiu tiesiog šimtus. Tačiau nežadu apsiriboti tuo – darbas dirbtuvėse nuolatos vyksta, su kiekviena diena judu pirmyn lydimas atradimo džiaugsmo vienus dalykus padėdamas į šalį, kitus pradėdamas, dar prie kitų sugrįždamas. Esu tikras, sulauksite dar ne vienos mano parodos. Ir kas ten žino, kokia bus jų tematika – juk niekas nežino, net ir pats Rimvydas Markeliūnas nežino, ką atras kūrybos procese, kuris visada yra iracionalus. Tik įgyvendinamas racionaliais metodais. O atradimais visad malonu dalintis su kitais parodų, susitikimų, diskusijų metu. Tai irgi įkvepiantys atradimai kūrybai.

R. Markeliūnas „Cirkas“

Apie mūsų kalbą ir dar šį bei tą

Kompiuterio ekrane užrašau: „Skreitinukas“, prieš tai dar pasitikrinusi žodį internete. Redagavimo programa nedvejodama pavingiuoja raudoną liniją. Gal suktinukas? Smeigtinukas? Ne, ne. Kantriai įvedu į kompiuterio žodyną. Tai nešiojamo kompiuterio atitikmuo. Leistuvė. Vėl raudona linija. O kuo kam neįtiko „grotuvas“? Tokių žodžių gali rasti ne kelis ir net ne dešimtis. Vieni prigyja, antrus atmeta, tretį netgi išpopuliarėja (ar „tuštutė“ prigijo – atviras klausimas, tačiau bent jau kaip juoką beveik kiekvienas turėjo išgirsti šį žodį). Dėl netikusių naujadarų kaltinami kalbininkai, ir burbančių dėl lietuvių kalbos komisijos darbo visada buvo ir bus. Kodėl esam tokie nepakantūs naujadarams?

Lietuvių kalbos mokytojos jums gal ir atsakytų, bet jos juk šališkos – nejaugi tikėsi? O ir licejaus erdvėje pastaruoju neretai pasigirsta diskusijos apie lietuviškus terminus ir dėl to kylančias problemas, taigi mums tai aktualu. Todėl liceistams pateiksiu šiek tiek netikėtą interviu su VGTU Statybinės mechanikos katedros docentu dr. Juozu Nagevičiumi. Gal kartais išgirsite dar negirdėtų minčių?

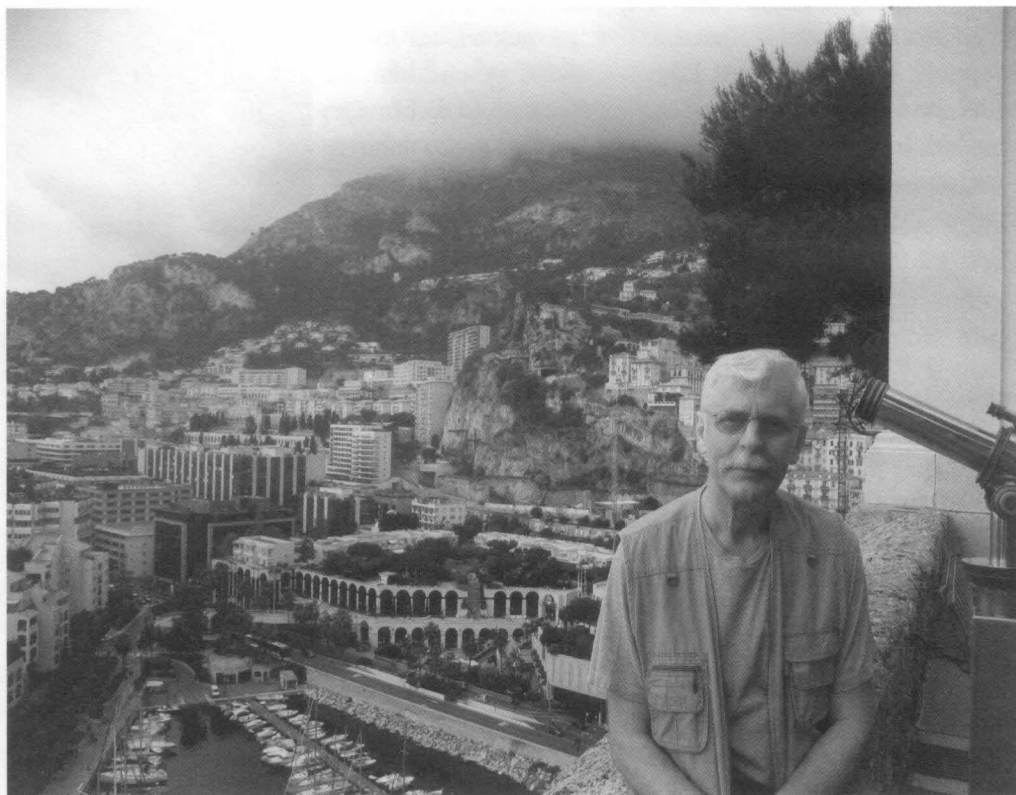
Apie terminų keitimus, ypač kompiuterijos pasaulyje, kalbama nuolatos. Ar jums tenka su tuo susidurti?

Su kompiuteriniais terminais daug susidurti netenka – susiduriu su statybiniais. Čia irgi kažkada tų terminų nebuvo. Kai aš mokiausi, buvo vieni pavadinimai, net knygos su jais išleistos, paskui terminai keitėsi. Ir šiuo metu keičiasi. Tarkime, mes visada vartojome žodį „įtempimas“, pasirodo, „įtempimas“ yra procesas, dabar pataisė – „įtempis“. Ir kai įpranti, tai nieko baisaus. Pradžioje labai keista... Mokėmės tokį „deformacijų metodą“, pasirodo, čia „poslinkių metodas“, vėl kitaip... Tokie žodžiai kaip „failas“ jau dabar įėję į šnekamąją kalbą. „Byla“ net nebeskamba lietuviškai... Bet reikia laiko – susitvarkys. Nieko baisaus, jei bus vienas kitas ir angliškas žodis.

Koks jūsų požiūris į šiuos pokyčius? Ar visada jie prasmingi?

Na, reikia žodžius gal tvarkinesnius padaryti. Taigi neišeina nieko nekaitaloti. Vis dėlto mes susiję su žmonėmis Lietuvoje, nes ruošiame inžinierius, kurie dirbs su paprastais darbininkais – jie mokėjo anksčiau rusišką žodį, o dabar išvis nieko nežino. Su jais tikrai lengviau susišnekėti lietuviškai nei

angliškai. Pas mus irgi yra tokių grupių, kur mokoma anglų kalba, bet doktorantūroje tokios grupės nebėra. Kai ateina toks studentas ir pristatinėja savo pranešimą, visi dėstytojai sėdi susiėmę už pilvų – jis angliškus terminus vartoja. Tai mes dar suprantam, o ką daryti žmogui, kuris nesupranta? Kuris turės pagal jo nurodymus kažką pastatyti. Reikės inžinieriui vertėją surasti, kad išverstų į lietuvių kalbą darbininkams. O studentas nemato prasmės mokytis dar ir lietuviško termino... Bet juk čia nieko sunkaus nėra! Ypač jaunam, ką jam čia reiškia išmokti ir lietuvišką, ir anglišką žodį?

Tik ar būtina kiekvienam žodžiui išrasti naują lietuvišką žodį? Anglai, tarkime, tiesiog „suanglina“ žodžius. Kai iš Kinijos atkeliavo arbata, kurios pavadinimas skamba kaip te, pavertė tea ir dabar niekas nesudvejos, kad tai angliškas žodis. Gal taip paprasčiau?

O kaip islandai išsisuka? Jų tik trys šimtai tūkstančių, bet jie visus terminus išsivertę į savo kalbą. Jie angliškai moka, bet išsiverčia. Nes bijo, kad kitaip išnyks. Kai mes atsiskyrėm nuo Sovietų Sąjungos, tai kalba ir buvo tas įrankis, kurio dėka galėjom pasakyti, kad esam kitokie. Kalba mums leido išsiskirti, nes šiaip visose delegacijose mus rusais laikė. Atsimenu, kai su baltarusiais susitikdavom, jie vis stebėdavosi: „O kodėl jūs vaikus mokot lietuviškai? Juk rusų daugiau, greit įsiliesit į rusų tautą.“ Bet tokie patys niekad nebūsime. Kiek esu buvęs Prancūzijoje, tu visada ten būsi svetimšalis. Jie tikrai būtų nelaimingi, jei jų dukra už lietuvių ištekėtų. Gal kokie anūkai, gal... Bet kol kas mes esam jiems svetimi. Jie labai save atskiria, ir tie patys anglai... Amerikonai kitaip – nes ten visi atvažiavę. Kaip tie arabai, kurie dabar sprogdino metro. Juk jie gimę Anglijoje, šneka tarpusavyje angliškai, turėtų būti Anglijos patriotai... Bet jie niekaip nepritampa.

Bet juk visiems priimtina tai, jog medikai mokosi ir lotynų kalbos, nes taip gali susikalbėti visose šalyse. Tai ar inžinieriams nėra geriau mokėti anglų kalbą tam, kad susikalbėtų kitose šalyse?

O jūs garantuojat, kad po penkiasdešimt metų anglų kalba dar išliks? Aš jau visokių kalbų prisiklausęs esu per gyvenimą – kažkada aiškino, kad tik rusų kalba reikia viską mokytis... O po penkiasdešimt metų gal kinai ateis? Juk iš jų perkam visas prekes... Tai gal pažangiausia būtų mokytis kinų kalbą? Ir pabandykit jūs nuvažiuoti į Prancūziją, kokį miestelį – susikalbėti angliškai ten beviltiška! Sūnus su šeima keliavo po Rytų Europą. Angliškai susišnekėjo tik Vokietijoje ir Austrijoje. Nei Čekijoje, nei Slovakijoje. Juk ir pas mus, Vilniuje, sunkoka, nebent jauną žmogų gaudysi. O dėl lotynų... Ji patogi, nes yra mirusi kalba, niekam nesuteikia išskirtinumo. Visi žmonės lygūs. Buvo esperanto kalba, o atsiradus kompiuteriams labai paplito anglų kalba. Bet kodėl tu gimei angli ir gali nebesimokyti jokių kitų kalbų?

O ar pritariate balsavimui dėl lenkiškų pavardžių rašymo pasuose?

Dėl pavardžių – menkniekis. Bet jei būtų kitaip nubalsavę, tai vėl bėda. Turi išmokti tas raides pažinti. Tebūnie, nesunku, nedaug jų kitų yra. Bet jei kuriam kompiutery nebus lenkiškos abėcėlės, tai lenkai vėl kels triukšmą... Labai didelė painiava. Jie šiaip vis nori atsiskirti: anksčiau leisdavo vaikus į lenkiškas mokyklas, paskui – rusiškas. Jiems tinka, kad tik ne lietuviška. Keista. O dėl pavardžių... Paskui rusai prašys rašyti – bet raidės jau visai nepanašios, jūsų kartos žmonės jau turbūt nelabai jas ir pažįsta. Prasidės bėda, reiks išmokti. Kad ne Europos Sąjungoj – smulkmena, juk visos tautos vienodos, galų gale vis tiek paprašys. Aš esu per radiją girdėjęs, kaip lietuvis Lenkijoje kalbėjo, kad pase lietuviška pavardė jiems parašyta ranka. Tai vietiniai viską pripažįsta, bet jei kur nuvažiuoji – ne, nes ranka parašytas dokumentas.

Kai kuriose šalyse sėkmingai funkcionuoja kelios kalbos.

Tarkime, Šveicarijoje keturios kalbos: trys galingos, o ketvirta labai nedaug žmonių kalba. Bet vis tiek traktuojama kaip oficiali kalba. Ir Lietuvoje mėgino įteisinti dvikalbystę ar trikalbystę kokiais 1992 metais... bet nieko neišėjo. Klausiau tokios moters: „Jūs mokat tik rusiškai, kaip jūs susikalbėsit?“ Ji sako: „Tai rusiškai.“ Tai čia vadinasi „trikalbystė“: kiekvienas kalba sau ir niekas nesusišneka. Mums sakydavo: „Kalbėk žmoniška kalba.“ Žmoniškai – tai rusiškai...

O ką pasakytumėte mokiniui, kuris vis tiek mano, kad anglišką žodį mokytis kur kas naudingiau nei lietuvišką?

Visas kalbas reikia ginti. Aš labiausiai linkęs terminus lotynų kalba vartoti, nes tada niekam jokios pirmenybės. Kitaip visi galėtume šnekėti viena kalba, visas pasaulis. Tik ar neužprotuos kokie kinai, kad reikia kalbėti daugumos kalba? Gal geriausia gyventi savo gyvenimą, mokytis daug kalbų ir džiaugtis, kad turime savo kalbą, ją ugdyti.

Death is a Deadline

Kas yra *deadline*? Jei kas imtų ir paklaustų manęs, aš turbūt šyptelėčiau: tai tikslī data, kuri parodo, kiek laiko galima atidėlioti darbo atlikimą, tuščiai švaistant laiką didėjant kaltės jausmui. Argi ne smagus pažiūris? Tik iš tiesų aš nemanau, kad *deadline* yra tik tikslī data, laikas. Šio žodžio reikšmė turėtų apibrėžti visą laiką, likusį iki datos.

Turbūt dauguma žmonių sutiktų, kad *deadline* – tai data, kuri rodo, kiek laiko liko iki kažko pabaigos (pvz., darbo atlikimo/atidavimo). Ji turėtų motyvuoti, pagelbėti atlikti darbą, skatinanti susikoncentruoti ties vienu dalyku efektyviai išnaudojant laiką, kartais pabrėžianti darbo svarbą. Na, maždaug taip.

Tačiau *deadline*’ų būna labai įvairių. Ilgalaikių ir trumpalaikių, svarbių ir nesvarbių, kitų skirti ir savo susikurtų, lanksčių ir griežtų.

Tačiau galima ir platesnė perspektyva, kuri neįeina į aukščiau esantį apibrėžimą: *deadline*’ai gali neturėti tikslaus, žinomo laiko. Tai reiškia, kad žmogus žino, jog yra *deadline*’as, bet nežino, kada. Pavyzdžiui, reikia sutvarkyti kambarį, kol negrižo tėvai. Tai, pagal apibrėžimą, yra *deadline*: kažką reikia padaryti iki tam tikro laiko, motyvacija, efektyvus laiko panaudojimas, susikoncentravimas ties vienu dalyku.

Tik... neaišku, kada tiksliai tėvai grįš. Tai skatina padaryti darbą, nes bet koks delsimas gali užtrukti per ilgai.

Taigi, nuo šios akimirkos *deadline*’ai gali neturėti apibrėžto tikslaus laiko. Kaip ir mirtis. Bet apie ją vėliau. Mūsų gyvenimai pilni *deadline*’ų: darbe, laisvalaikyje, kasdienybėje... Pasaulyje, kuriame mes gyvename, egzistuoja nuolatinė ir pastovi laiko tėkmė. Ir nemažai žmonių turi kokių nors laiko ribojamų dalykų. Tai yra visur, tik dauguma žmonių to nelaiiko *deadline*’ais.

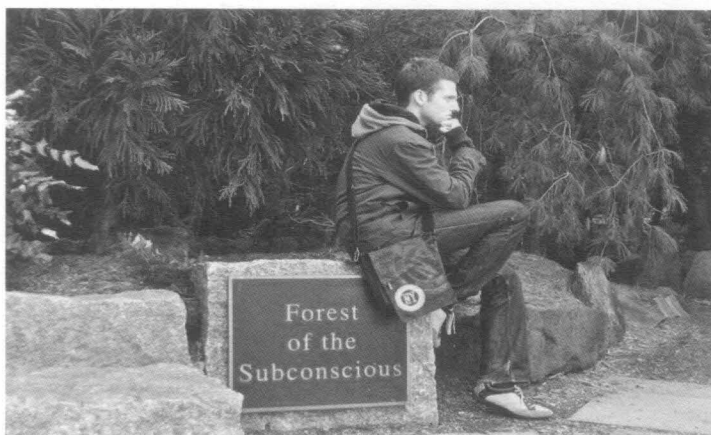
Atostogų pabaiga, minutė, kai anksčiau atvažiavęs autobusas palieka stotelę, darbo dienos pradžia ir pabaiga, grįžimas namo prieš prasidedant mėgstamam serialui, egzaminų data – visa tai yra *deadline*’ai. Tačiau visa tai yra tik smulkmenos, mažos sudedamosios dalys kito *deadline*’o. Dalys pačio didžiausio, plačiausio ir, tam tikra prasme, abstrakčiausio *deadline*’o. *Deadline*’o, kurio pavadinimas tai tiesiogiai pasako.

Mirtis yra *deadline*. Turbūt nesuklysiu sakydamas, kad tai svarbiausias *deadline* žmogaus gyvenime. Mirtis, labiau nei bet kas kitas, pakeičia gyvenimo būdą. Visi iki tol buvę *deadline*’ai ir pradėti darbai nutraukiami. Mirtis, kaip *deadline*, nusako ne tik pabaigos laiką, bet ir netiesiogiai apibrėžią visą likusį laiką, šiuo atveju – gyvenimą. Drįstu sakyti, kad mirtis apibrėžia gyvenimą, suteikdama svarbą tam laikui, skatindama išnaudoti laiką prasmingai. Tad kalbėdamas apie mirtį negaliu atsiriboti nuo gyvenimo, kaip iki *deadline*’o likusio laiko. Tai yra tarsi dvi skritulio dalys. Tik kartu užpildo gyvenimo ratą ir tėkmės apskritimą. Neegzistuoja vienas be kito. Tad, toliau tekste minint mirtį ar gyvenimą, bus turima mintyje ir kita pusė.

Mirtis, kaip *deadline*, turi tris nuostabias savybes. Pirma, nors tai yra turbūt svarbiausias *deadline*, žmogui nesuteikiama jokia informacija, ką jam daryti. Taigi, yra visiškai laisvė interpretuoti. Iki mirties atėjimo žmogus, remdamasis savo patirtimi, suvokimais, gyvenimu, turėtų atrasti, ką jis turi/nori/gali padaryti iki tol. Argi tai ne nuostabu? Tiesiog žavinga! Mirtis įprasmina gyvenimą, teoriškai vis primindama, kad viskas baigsis, kad geriau daryti, ieškoti, gyventi. Mirtis yra nuostabus dalykas vien savo egzistavimu, neišvengiamybe. Tam, kad žmogus įvertintų gyvenimą. Antroji savybė yra tai, jog dažnai žmogus nežino/nėra tikras, kas laukia po šio *deadline*’o. Ir ta nežinomybė kartais stipri: ji sukelia baimę, viltis, abejones, tikėjimą, smalsumą. Galbūt dėl to iš pradžių sunku mirtį iš tiesų suvokti, pripažinti, nes ta nežinia yra labai stiprus pokytis, kuriam sunku prisiruošti, pripažinti. Trečioji nuostabi mirties, kaip *deadline*’o savybė yra tai, kad nežinome, kada ji ateis. Tai turėtų paskatinti netgi tuos, kurie ką nors nuolatos atidėlioja paskutinei akimirkai. Nežinojimas, kada ateis *deadline*, turėtų suteikti kiekvienai dienai svarbos, nes ji gali būti paskutinė. Dėl šių dviejų dalykų mirtis turėtų suteikti grožio ir gyvenimo kokybės, mėgavimosi kiekviena diena, įvertinant ją. Tačiau...

Labai nemaža dalis žmonių vis tiek neretai atidėlioja, delsia, švaisto savo gyvenimus, neišnaudodami savo potencialo, nevertindami gyvenimo, nepatirdami pasaulio, besiteisindami tinkamos progos laukimu. Ir mirtis tampa dar vienu *deadline*’u, gyvenimas tampa dar vienu atidėliojimu. Bet ar ne per ilgai kai kurie žmonės atidėlioja, ar nebus per vėlu? Bet kiekvienas iš mūsų turime ir susikuriame skirtingus *deadline*’us, kiekvienas skirtingai suprantame gyvenimą ir mirtį. Galbūt kai kam skirta atrasti pasaulius, kai kam laimingai iki pensijos dirbti vieną darbą draudimo kompanijoje, o kai kam nieko nedirbti, nieko nenuveikti ir, atradus save, laimingai šypsotis. O ir šiaip, visokie *deadline*’ai gi šaunus dalykas, ar ne? Nes per juos nutinka vieni smagiausių dalykų ir didžiausių gyvenimo išbandymų, atradimų, suvokimų. Tik nereikia manyti, kad juos sudaro tik esė ir egzaminai!

Na, o kas man, užkietėjusiam *post-deadliner*’iui? Kažkaip abejoju, ar pavyks išvengti/atidėti paskutinįjį.

Vankuverio Olimpinių žaidynių užkulisiai tiesiogiai iš Buenos Airių

Asmeniškai man visada būna keista pirmuose puslapiuose matyti „tikrų“ lietuvių veidus. Nuoširdžiai nesuprantu, kodėl žmogui, kuris jau yra gimęs Kolumbijoje, Nepale ar Ugandoje, yra skiriama daug dėmesio ir vietos. Kodėl vis dažniau mes domimės, kelintas vanduo nuo kisieliaus, arba tiksliau, kuris iš Michael Jackson ar prezidento B. Obamos giminės medžių turėjo lietuviško kraujo vietoje to, kad liaupsintume neseniai Lietuvą palikusius ir jau spėjusius padaryti daug gero jai piliečius. Vienas iš tokių yra ir Tautvydas Jokubauskas, kuris maloniai sutiko papasakoti apie savo pasiekimus, beatostogaudamas Buenos Airėse.

Esi Tautvydas Jokubauskas, ex-liceistas, buvęs „Andų“ redaktorius. Tai kaip čia dabar suprasti, jog redaktoriaus karjerą iškeitei į sportą? Ar „Andai“ buvo patirtis, kurią norėjai įgyti prieš stodamas į žurnalistiką, ar tai tik buvo dėl valandų CAS'ui?

Licėjus, palyginus su kitomis mokyklomis, man visad siejosi su minties ir žodžio laisve, ir „Andai“ buvo puiki

vieta ta laisve pasinaudoti. Rašiau ne vien į Andus, bet ir į „Mokyklos frontą“.

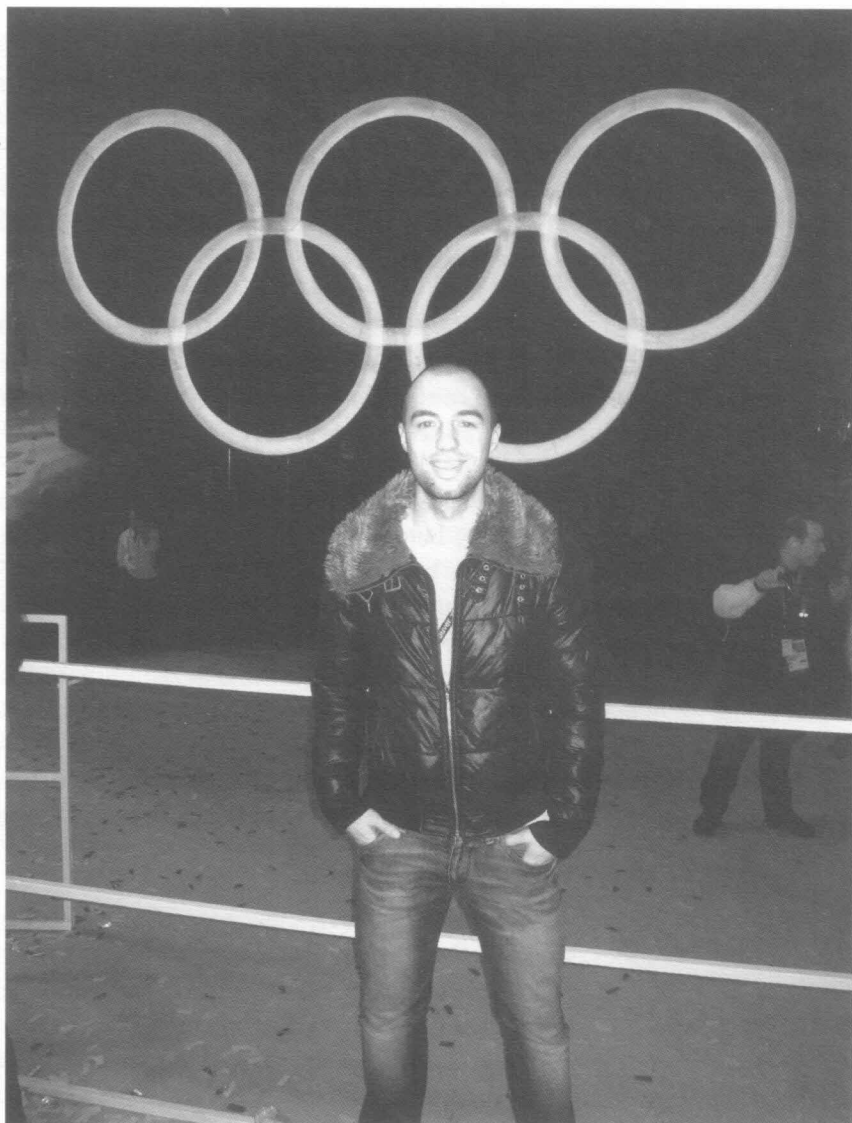
Studijavau socialinius mokslus bei sporto vadybą. Pasirinkau University of British Columbia (UBC) ne vien dėl to, jog UBC – geriausias Kanadoje ir patenka į geriausiųjų penkiasdešimtuką pasauliniuose reitinguose. Jie leido man pačiam susidaryti savo studijų programą, pasiūlė didžiausią stipendiją, netgi į namus skambino drąsindami atvažiuot!

Sporto vadyba man patiko nuo mažens, bet vis bijojau – „ką žmonės pasakys“. Galų gale noras studijuoti tai, kas patinka, buvo stipresnis už įvairias aplinkinių reakcijas. O kur kitur studijuoti sporto vadybą, jei ne Vankuveryje – kai buvau TB, šis miestas laimėjo teisę rengti 2010-ųjų Žiemos žaidynes!.. Jau varstydamas licėjaus duris turėjau slaptą svajonę ten įsidarbinti! Tai ir nulėmė mano apsisprendimą vykti ten.

Tai kaip tas gyvenimas už jūrų marių? Kodėl visgi sumąstei rinktis mainų programą Italijoje? Ar mainų programos yra tai, ką siūlytum kiekvienam patirti?

Kanadoje, kaip ir visose šalyse, yra savų keistenybių. Pavyzdžiui, niekas netiki manim, kad ligoninės Kuboje geresnės nei Kanadoje! O man teko pabuvoti abiejų šalių gydymo įstaigose, ir tai patirti savo kailiu!

Mainų programos – dešimt balų! Kur geriau suprasi Garibaldžio politiką, jei ne Romoje? Yra geresnių vietų skaityti „Meistrą ir Margaritą“ nei ant suoliuko Arbate? Be to, gyvenime pasisekimą lemia bendravimo menas, ir jei važiuoji į užsienį ne fotoaparatu spragsėti, o naujos kultūros pažinti, natūralu, jog kartu tobulės ir tavo bendravimo įgūdžiai! Išmoksi naują kalbą, susirasi draugų visame pasaulyje, kurie galbūt ateitytave parekomenduos kokiai tarptautinei korporacijai!

Ar studijuodamas atlikai vienokią ar kitokią praktiką? Gal strategiškai planavai savo dienotvarkę ketveriems metams į priekį, kokiuose renginiuose reiktų sudalyvauti, kam pasimeilinti, kur padirbti?

Dar neprasidėjus studijoms nuėjau į Sporto renginių organizavimo departamentą mano universitete ir pasakiau, jog norėčiau įsidarbinti. Nuo to laiko teko organizuoti daug Kanados masto čempionatų, krepšinio, amerikietiško futbolo, beisbolo, plaukimo bei tinklinio varžybų. Kai kurias savaites dirbdavau po daugiau nei 60 valandų ir net negalėjau to nusiūti nuo profesorių, nes daugelis jų ateidavo pasižiūrėti varžybų! Praktika gerai, bet darbas – dar geriau!

Prisipažink, kaip tau pavyko įsidarbinti (būtent gauti darbą, o ne būti paprastu eiliniu savanoriu) Vankuverio Olimpinėse žaidynėse. Žinant, kokie kanadiečiai mėgėjai visus priimti kaip savanorius be atlyginimo, tavo pasisekimas prilygsta Oskaro apdovanojimui už geriausią scenarijų, nes net neabejoju, jog tu nuėjai ilgą ir įdomų kelią, kol gavai, ko norėjai.

Visi draugai kanadiečiai juokėsi iš to, jog baigęs mokslus finansinės krizės metais susikoncentravau ties galimybe dirbti vienoje kompanijoje – Žaidynių Organizaciniame komitete! Mano bendrakursiai padavė paraišką į 5 ar 10 kompanijų, o aš leidau dienas skaitydamas apie Organizacinio komiteto veiklą... Galų gale radau konkursą užimti pareigoms, kurių taip norėjau, ir nusiunčiau savo paraišką. Man vis atrodė, jog mano gyvenimo aprašymas – idealus (sporto vadybos diplomas, 4 metų patirtis organizuojant šalies sporto varžybas, nepriekaištinga rusų kalba...) Bet negavau pakvietimo net į pokalbį! Tuomet pradėjau vaikščioti į bandomąsias varžybas, užsirašiau į savanorių mokymus, visur prašydavau vizitinių kortelių, siūsdavau savo CV visokio plauko viršininkams... ir vis tiek nieko! Vieną dieną spjoviau į viską, nuėjau į skyrių, kuriame norėjau įsidarbinti, ir pasakiau jiems: „Nuo rytojaus dirbsiu visu etatu. Jei jus tenkins mano darbo kokybė, nesivaržykite pasiūlyti pasirašyti darbo sutartį!“ Trisdešimtą dieną vadovė pasikvietė pokalbio... ir tapau Assistant Manager of Relations with National Olympic Committees! (Pavadojantis vadybininkas ryšiams su tautiniais Olimpiniiais komitetais) Tiesa, vėliau komitete susipažinau su lietuve, kuri įsidarbino lygiai taip pat! Bet, kol pasiūlys darbo sutartį, laukė net šešis mėnesius!

Mirčiau iš džiaugsmo, jei pasidalintum išpūdžiais apie žiemos Olimpinių žaidynių užkulisų virtuvę. Tai kaip ten viskas vyko? Kokie išpūdžiai iš abiejų barikadų pusių (užkulisiai / tiesioginė transliacija)?

Jausmas dirbant Olimpiniame kaimelyje – nerealus! Pažadinti iš miego Italijos nacionalinio Olimpino komiteto vadovę – teko! Mokyti naudotis mobiliuoju telefonu Moldovos sporto ministrą – teko! Traukti burtus, kam atiteks bilietai į Ledo ritulio finalą, teko!

Galiu aprašyti savo dienotvarkę...

6.50 – lipdamas iš lovos, jau kviečiu taksi;

7.03 – atidarau biurą, vėluoju...

7.30 – kasdienis susirinkimas (dalyvauja Organizacinio komiteto vadai bei delegacijų vadovai iš kiekvienos dalyvaujančios šalies);

9.30 – nuolat skamba telefonas, šneki su vienu klientu, bet dar mažų mažiausiai du klausosi malonios autoatsakiklio muzikos;

14.00 – greiti pietūs;

17.00 – dieninis skyriaus susirinkimas;

17.30 – lekiu pasižiūrėti ledo ritulio varžybų;

20.30 – grįžtu į biurą...

23.00 – biuras užsidaro;

23.15 – vakarienė Rusų svetingumo namuose;

00.30 – Dima Bilano koncertas (Eurovizijos laimėtojas, dabar – 2014-ųjų Olimpiados Sočyje ambasadorius);

02.00 – taksi namo.

Devyniasdešimt dienų be jokios išėiginės... Dvylika valandų per dieną... Gal ir gerai, kad olimpiados vyksta tik kartą per dvejus metus!

Kas dėjosi štabe, kai paaiškėjo, kad mirė Gruzijos sportininkas? (Vankuverio olimpinių žaidynių metu Vistlerio Slydimo centre per treniruotę žuvo 21-erių metų Gruzijos rogučių sporto atstovas Nodaras Kumaritašvilis)

Viršininkė sukvietė visus į pokalbį, kurį pradejo taip: „Niekam nesakykit, bet mirė...“ Jai dar nebaigus pokalbio, štabe stoji mirtina tylą – apie tai jau pranešinėjo NBC. Po 15 minučių jau rikiavome sportininkus atidarymo ceremonijai... Man, kaip ir daugeliui kitų, teko saugoti Gruzijos delegaciją nuo kiekvieno, kuris dėjosi tiksliai žinąs, kokie paguodos žodžiai reikalingi šios šalies sportininkams.

Palinkėjimas dabartiniams TB-ams ir kitiems perspektyviems emigrantams, beiškantiems sėkmės formulės.

Svarbiausia – siekti savo svajonės, o ne klausytis to, „ką žmonės pasakys“! O renkantis universitetą tiesiog nuspręsti: ar nori skęsti didelė jūroj, ar būti kūdros karaliumi! Jei pasirinksi prastesnį universitetą, turėsi daugiau laisvo laiko, galėsi pradėti ieškotis darbo tau patinkančioje srityje, gausi geresnius rekomendacinius laiškus ir už magistrantūrą Harvarde nebemokėsi!

Skruzdėlyno demokratija

Kas yra skruzdėlynas, niekam aiškinti nereikia. Kas yra skruzdėlės, irgi ne. Tik paminėsiu, kad skruzdėlių sparneliai yra žymiai ilgesni už pilvelį, geluoni turi ne visos, bet nuodų liaukas visos be išimties.

Šiame skruzdėlyne daug skruzdėlyčių, iš jų tik kelios svarbios, o didžioji dalis nelabai reikšmingos, tačiau gerbdami individą jas visas turime vadinti unikaliomis ir vienintelėmis tokiomis. Taigi mano matytame skruzdėlyne, kaip ir visuose kituose, skruzdėlės pasižymėjo bendruomeniniu gyvenimo būdu. Nors visos skruzdėlytės ir sugyveno draugiškai, buvo jos dar ir suskirstytos į kelias grupes. Aišku, jei jau yra grupės, atsiranda ir konkurencija. Bet ši konkurencija buvo tos, sakykime, geresnės formos. Skruzdėlytės konkuravo ne dėl to, kas daugiau smėlio prineš, bet dėl to, kas jį gražiau sukraus, pateisins statinio formą ir spalvas. Šią konkurencijos rūšį galime vadinti konkurencija dėl pažangos.

Kiekvienų metų pradžioje skruzdėlyčių atstovai susirinkdavo ir nusprendavo, kada kurios grupės smėlinius pastatus eis apžiūrėti. Vieniems tekdavo daugiau laiko, kitiems mažiau, bet niekas nesiskųsdavo, visi suspėdavo. Vienaip ar kitaip, šių įvykių visi laukdavo net labiau nei grybų po lietaus.

Taigi vienos tokios apžiūrėjimui skirtos dienos proga visos skruzdėlytės subėgo apžiūrėti ilgai slėpto projekto. Sėdėjo, nekantravo, ir staiga nuo darbų nuvargusi skruzdėlių grupė pakėlė uždangas ir parodė savo ilgai statytą smėlio pilį. Jos buvo tokios patenkintos, rodės, tuoj išskleis sparnelius ir pakils į dangų iš tos laimės, tačiau likusios skruzdės, dar nemačiusios pilies vidaus, negalėjo nuspręsti, ar pilis gera, - iš išorės juk jos visos tokios panašios.

Suleistos į pilį skruzdėlytės bėgo kas kur norėjo. Apsižvalgė, nustebo, kad pilis nėra labai erdvi ar ypatinga, o juk šitiek laukta. Net nereikėjo lyginti jos su kitomis, kad tai suprastum. Buvo, aišku, ir tikrai gražių kambarių, tačiau jie nelabai derėjo vienas su kitu, o sienos buvo pilkos, tušti koridoriai nemaloniai aidėjo, jautėsi drėgmė ir šaltis, o dar atidžiau apžiūrėjus, pasirodė, kad pilis nebuvo stabili, atrodo, bet kada galėjo sugriūti.

Apžiūrėjo skruzdėlytės pilį ir išsiskirstė atgal prie darbų. Beveik visos pritarė, kad statinys nėra labai vykęs. O viena skruzdėlytė net nusprendė apie tai pamąstyti. Sėdėjo ji vakare po visų darbų ir pati su savimi kalbėjosi:

Va tai tau, o šitaip laukta... Mes juk būtume ir smėlio per tą laiką, kai tą pilį apžiūrinėjom, šitiek sunėšę, ir maistu apsirūpinę pusei dienos... Negi jie negerbia mūsų, kad visai nesistengė? Ir laiko įdėjo, ir medžiagų, bet netikslingai viską darė, todėl ir nepavyko. Visai kaip pernai. Tik kad per metus galima ir pasitaisyti, pasimokyti iš savo klaidų...

Nugirdo šitaip mąstančią skruzdėlytę vyresnieji ir pasikvietė pasikalbėti. (Čia pasiūlysiu trumpam prisiminti žymųjį Orvelo „Gyvulių ūkį“: tai, kad visos skruzdėlytės šiaip jau dirba išvien, nereikia, kad jos visos lygios, ne ne ne.) Taigi nuėjo skruzdėlytė, nė nežinojo, kaip čia ir kas bus. O ten... Išbarė ją, liepė taip piktai nekalbėt apie kitų skruzdėlyčių pilį, pasirodo, jos išgirdo ir labai nuliūdo. Nesugalvoję, kaip atitaisyti šitą nežmonišką mažosios skruzdėlytės klaidą, vyresnieji galų gale nusprendė pasamdyti kvakerių būrį, kad nueitų pas pilies statytojas ir paplotų keliskart.

Perfrazuodama Juozą Erlicką tik pasakysiu, kad šitaip skruzdėlytės (ne pirmą kartą) susidūrė su demokratija ir minties laisve.

Agnė Misiūtė

Kai ausyse spengia tyla

Licėjuje tyla. Vis pasijuntu šaukianti tyruose. Ne, ne kiemelio šurmulio negirdžiu. Ne spygaujančių balsų koridoriuose per TBKų egzaminus. Aš negirdžiu žmonių, keliančių problemas, balsų. Baisu, aišku, visada baisu kelti problemas į viešumą su savo pavarde šalia antraštės arba rodyti savo veidą. Todėl visi debatai licėjuje baigiasi puikiai žinomo liceisto „...“ diskusijomis su „kazkas“ arba „=D“ licejus.lt nuotraukų galerijoje. O aš su pora panašių straipsnių virtau žmogumi – legenda ir tikrai ne iš gerosios pusės. Žinoma, visiems patogiau apsimesti, jog viskas puiku. Ir tyliai įlindus į kampą paverkti. Arba ne kampe – geriau su mokytojais. Na kam čia vargintis ir patiems eiti kažką daryti – geriau pasiguoskime ant jų peties ir tegul mus įžeidę nedorėliai gauna su liniuote per nagus arba paklūpi kampe ant žirnių. Vieša paslaptis apie po praeito numerio kilusį skandalą. Žinot, kas keisčiausia? Nė vienas antrokas nepriėjo ir pats nieko nepasakė. Ir neparašė. Padarykite pauzę ir pavartykite ANDUS – radot bent vieną atsakomąjį straipsnį? Antroko manifestą? Ką nors? Aš neradau. Tyla. Taip veikia demokratija licėjuje. Nežinau, ar bent kažkas susimąsto (aš ne vien apie antroko kalbą, visi kursai turi savo tvarkos sergėtojų), jog bausti laikraštį užuot sprendus problemas jau minėtais būdais, yra lyg... spjaudymas į šulinį, iš kurio gersi. Nes kas jums drįs parašyti ką nors tiesiai šviesiai, jeigu po to – prašyte prašosi Jankausko citata – „gaus į galvą“. Nediskutuosiu aš apie to straipsnio turinį, prikaltėta apščiai ir tikrai kilo problema. Mano tikslas yra paklausti, kokiais būdais licėjuje priimta jas spręsti.

Austėja Judžentytė

Galbūt dabar sakot, kad tokių tekstų ir nereikia? Na taip, maloniau skaityti ką nors gražaus. Tik malonumas po poros puslapių baigiasi. Visi renginiai vienodi, problemų licėjuje nėra, šimtukų vis daugėja. Neprimena „teisingų renginių, tobulos visuomenės, įvykdytų penkmečio planų“? Tik kad tokios žinutės, kiek žinau, nebuvo labai populiarios ar itin skaitomos. O kalbant apie „teisingus renginius“ tai, matyt, mes vis dar turime tikslą viską padaryti „teisingai“. Plačiojoje visuomenėje dabar aktualu teisingais paversti homoseksualus. Licėjuje teisingais verskime aplinkinius, drįstančius mus kritikuoti. Kas ten skleidžia gandas apie postmodernizmą? Tiesos nėra? Nieko, tuoj mes ją tau surasime 204...

Tad būkime garbingi, mielieji liceistai. Nesislėpkime kitiems už nugarų ir nešniurkščiokime nosimis tik kertėse. Arba nesijauskime labai teisiais, kai taip darome. „Ijabukas“ komentaras po Rugsėjo pirmosios nuotrauka „licėjus bjauri vieta“ nėra adekvatyvi nuomonė. Tokia ji bus, kai atsiras drasos paspausti „naujas dokumentas“ ir tai, papildžius ir argumentavus, atsiųsti čia. Arba pakabinti skelbimų lentoje. Tik oi, kaip mes bijome atsakomybės. Matyt todėl dar ilgai už mus kalbės tik markerio keverzonės persirengimo kambaryje ir „=P“ sakinukas internete.

Iš kleptomano užrašų

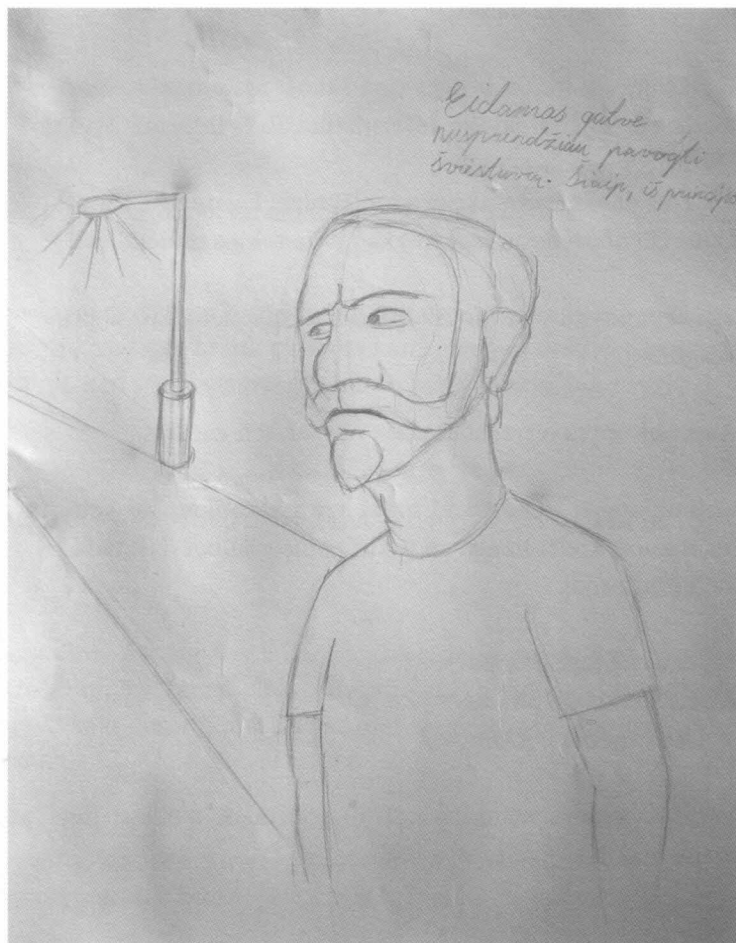
Neseniai skaičiau knygą. Keistoka knyga buvo, matyt, koks žydas avangardistas parašė. Tad skaičiau, kol priėjau kažkokius įsakymus. Įdomūs, gal kiek archajiški (dabar, matyt, tokia mada), bet vis vien įdomūs. Ties septintuoju įsaku sustoju. Ne, matyt, kažką ne taip supratau. Perskaičiau dar kartą tą septintąjį. „Nevok.“ Jau visai sutrikau. Nesąmonė kažkokia. Tą knygą mikliai sudeginau ir užkasiau, mat nėra reikalo laikyti literatūros, kuri akivaizdžiai neturi jokios vertės. Kurį laiką bandžiau nusiraminti, bet apėmė toks siutas, kai vėl perskaičiau tą nelemtą septintą punktą, kad net ramiai sėdėt neišejo. Nervina, kai žmonės kvailystes rašo. Nuėjau pasiguosti kaimynui. Mano didžiam nustebimui ir pasipiktinimui, jis tik pritarė tam, kas buvo parašyta knygoje! „Na ir būna žmonių, kurie nesigėdija tokių paikysčių kalbėti“, - pamaniau aš. Iš tiesų, nors tai, kas perskaityta, ir tebuvo paprasčiausia nesąmonė, bet ramybės man nedavė. Tas pats kaimynas man papasakojo, kad mano skaityta rašliava – Vakarų civilizacijos pagrindas. Nusigandau.

Visas suirzęs išbėgau į lauką. Eidamas gatve, nusprendžiau pavogti šviestuvą. Šiaip, iš principo. Maniau, kad kaip visada po tokios operacijos širdyje pajusiu tam tikrą lengvumą, giedrumą, tarsi tas pats šviestuvas būtų išsižiebęs mano esybėje. Deja, pajutau tik keistą ir neįprastą judėjimą tarp pilvo ir krūtinės. Apsiskaitęs pilietis pasakytų, kad pabudo sąžinė. Šiuo atveju norėčiau oponuoti. Aš asmeniškai sąžinę išivaizduoju kaip motiną didvyrę, kurios krūtinė nusagstyta medaliais ir kuri išaugino dviženklį skaičių atžalų vien iš meilės tėvynei. Tai toli gražu nebuvo ta esybė, kuri manyje pabudo. Ne, tai veikia buvo nevalgęs ir nesiprausęs tipelis su paraudusiomis nuo skaitymo akimis, išdžiūvusiu veidu ir barzda, kuri dėl joje gyvenančių padarėlių gausos turėtų būti klasifikuojama kaip atskira ekosistema. Staiga tas provincijos inteligentas pradėjo kaupti kaip išbadėjęs šuva. Esą aš blogas žmogus, neturiu moralės, nevertinu geros literatūros... Neapsikentęs trinktelėjau tam piliečiui per galvą su kirvakočiu. Šis su guzu kaktoje ir žaizda savimeilėje greitai nukūrino atgal į savo urvą tamsiausiose mano sielos kertėse. Patetiškas veikėjas. Ir pyktį, ir gailestį sukelia.

Nurimęs ir pralinksmedžęs susiradau suoliuką ir atsėdau. Švelniai glostydamas pavogtąjį šviestuvą susimąščiau. Kaip teko pastebėti, mano propaguojamas gyvenimo būdas sukelia žmonių nepritarimą, netgi pasipiktinimą. Aš, doras ir, drįsčiau teigti, išvaizdus asmuo, esu visuomenės paniekinamas ir atstumiamas. Kvepia individo ir sociumo interesų konfliktu...

Āpskritai man sunkiai suprantama mūsų visuomenės neigiama pozicija vagystės atžvilgiu. Pažvelkime į eilinį parlamentarą. Žmogus, be jokios abejonės, va-gis. Švarkas naujas ir švarus, akys kupinos išminties ir šelmiškos linksmybės, balsas švelnus kaip aksomas, o stotas – tvirtas, šiaurietiškas. Juk tai sveikas tiek kūnu, tiek dvasia žmogus! Dabar pažvelkime į politologą ar kokio kito plauko inteligentą. Apdriskęs, kuprotas, plaukai susivėlę arba jų išvis nėra, o akys – kupinos pagiežos ir pavydo. Jei tokį pasikviestum į savo vaiko gimtadienį, tai jis sušlamštų visą tortą ir dar vaikui įkąstų! Kur dabar dingsta visi argumentai, kad vogti – amoralu? Aiškiai matome, kad būtent Hermio globotiniai, o ne kokie nors šventesni už patį popiežių moralizuotojai, yra kilnesnės ir šviesesnės sielos. Būtent vagystė ir skatina kilniausių mūsų savybių vystymąsi. Juk doram apsvogusiam žmogui negaila, kai iš jo ką nors nukniaukia. O ranka ką nors nugvelbti nekyla tik asmeniui, gyvenančiam liguistą ir ydingą gyvenimą, godžiai saugančiam savo gėrybes, tarytum vilkė jauniklius, kad kas ko nepagriebtų.

O juk visa mūsų būtis vienaip ar kitaip remiasi vagyste. Žmonija juk visą žemę pasisavino! Āpskritai, visa gamtos sąranga yra tarytum didelis vagysčių ratas. Stirna nukniaukia žolę, o vilkas nugvelbia stirnos koją. Iš tiesų, tai mes visi esame kleptomanoi. Vagiame gėrį, grožį, džiaugsmą ir laukiame, kol mirtis, didžiausia iš visų kišenvagių, nugvelbs mūsų gyvastį...

Kasparas Lučinskas

MOKYTOJŲ PERLIUKAI

Alma Čekauskienė

Na, jūs dar nežinote, kur yra smegenys.

Tai ta pavojinga bakterija buvo Kinijoje, bet žinot, milijonas ten, milijonas šen, tai nepastebi, tai ir buvo užslaptinta.

Asta Karaliūtė – Bredelienė

Na tai pakalbam visi apie tą patį. Tiktai AŠ dabar pirma pasakysiu..

Po eilėraščio analizės, kai visi neteisingai analizavo M.Martinaičio eilėraščius:

–O kur sovietinė santvarka?

Eugenijus Rudminas

Pavyzdžiui, ryte atsikeliat, o vakare atsigulat į lovą. Koks jūsų poslinkis per dieną? Taip, nulis. Taigi kažką nuveikia tie, kurie negrįžta namo..

Iš tikrųjų yra fizika, o tada eina šakos: matematika, biologija, chemija. Mokinys: Informatika. R: Ir informatika.

Vat į jus dabar atsitrenkė oro molekulė!.. Pajautėt?... Pum! O jūs čia nieks nesureagavot, kad nėra tokios molekulės?!

Tik nebandykit prie kineskopo dėt tų magnetų, kur iš po skaitliukų..

Akropolyje yra retransliatorius, nes juk ten garažas..

Galima daryti išvadą, kad fizika yra narkotikai. Tai kaip jūs manot, kodėl fizikai su tokiu patosu kalba? Tik tada, kai jie euforijoje...

R: Jūsų staluose įtampa 36 V.

Klasė: Tai kišam pirštus!!!

R: Dabar nebėra. (*išjungia*)

Vaizdas vėluoja, atsiminkit, 1/10 sekundės, ten kur jūs mane matot, aš jau nebesu ten.

Benas Budvytis

Na, tai kurį dabar prakaituoji? [uždavinį]

10 klasėje pagrindinis vienetas yra radianas. Jei jums 5-oje klasėj būtų pasakę „radianas“, tai jūs pradėtumėt klykt ir išbėgtumėt.

X-ai lakstinėja šitoj ašy, y-ai toj. Tai funkcija lakstinės šitoj.

Iš dviejų litų atimat 6 kilogramus ir gaunat 2 karves.

Nagrinėjant uždavinį. B: Kas ten dar važiuoja?Tomas?.. O kita mergaitė? Klasė: Ten Gintaras..

Na gerai, užteks vaidinti, kad maštom... Namų darbams...

Rasa Žemaitaitienė

Mėtosi mieste tos katės.

Mykolai, aš tiksliau pažiūrėsiu, kad nesvaigčiau čia atsistojus.

O vandenilį, Šarūnai, kaip atpažįstame? Klasiokė: Žydras!

Rolandas Čiapas

Ten reikia aiškint tiksliai, nes kitaip gaunasi makaronai. O makaronai geriausi itališki, nes ten grūdų prideda ir sveiki..

Taip buvo į Vokietiją per sieną žąsys genamos.... Taip, tai buvo tarpukaris.

Nu kai jūs nueinat į kokio dievuko koncertą, tai kiekvienas pajudėjimas – tai jau ekstazė. Tai taip ir Hitleris elgėsi, kad juo pasitikėtų ir viską.

Kaip manot, kiek žuvo vokiečių? Klasiokas: Iki dabar?

Apie atominę bombą:

Aš turiu tą žaisliuką – pabandyčiau, o kitas: aš turiu tą žaisliuką, o jūs neturit.

EKSPERTAI

Atėjo metas. Pavasaris atėjo. Ekspertai atsisveikint paskubėjo.

Taigi, mieli pavasario apimti licėjininkai ir jųjų pavasario apimti draugai bei artimieji... Kaip pasakytų lialia, dipsis, pau - metas atsisveikinti. Šokame į tamsų gilų šulinį, kur nebebus kitų tokių ekspertų. Ateis kiti, ir vėl Šarpiai nepails klausinėti apie meilę ir gyvenimo tiesas ir prasmes, atsispindinčias greituosiuose kvantuose. Tad belieka palinkėti mūsų įpėdiniams sėkmės ir kantrybės su Šarpiais ir Justina Staigyte.

O buvome mes trise, bet ne valtyje: Beata Koniuchova, Ugnė Paberžytė bei Tomas Usovas.

Kodėl asiliukas pametė uodegą? Punkis

Šią istoriją gaubia daugybė paslapčių, neaiškumų ir keistų sutapimų. Vis dėlto ekspertams pavyko atkapstyti keletą galimų versijų, kur galėjo dingti uodega. Viena jų, labiausiai įtikinama, teigia, kad asiliukas jos greičiausiai neteko, įsivėlęs į buitinių konfliktą su piliečiu M.P, š.m. gegužės 8 d. Nepatvirtintais duomenimis, galūnę matė asmenys areštiniėje ir keliuose sostinės baruose.

Kas pasaulyje gražiausia? Veidrodis

Ekspertė

Kas gražiausia porelė licėjuje? Haroldas

Haroldai... Mums nemalonu sakyti, bet tu nesi gražiausioje licėjaus porelėje. Kad būtum joje turi būti, kaip minimum, superherojus ar jo palydovė...

Ar TB'kai tikrai gyvena po kanalizacijos dangčiais?

Ne.

Kam reikalingas komposteris?

Buy it, use it, break it, fix it, touch it, bring it, press it, GOOGLE it.

Kaip nusirašyti per VBE? Mokslukas

Nusirašinėk atsargiai, kad nepamatytų, geriausia slapta, nes jei jau pamatys, tai amžinąjį tau atilsį. Sėkmės!

Kaip išdresuoti fuxus?

Pražilsi bedresuodamas, bet jei toks tavo pašaukimas... Apsišarvuok šventa kantrybe ir pulk dirbti dieną naktį, nepailsdamas, nesidairyk, neklupk ant grumstų, nebijok pavojų ir vargų, brauk prakaitą kaire, o seiles dešine, pasikasyk nugarą ir judėk tolyn, grumkis su užaujančiais vėjais ir atmink, kad pats esi savo gyvenimo kalvis. Tikiu, tau pavyks ir nedelsk, nes rytoj gali būti per vėlu. Telydi tave Jėga.

Kas bus per matematikos egzaminą? O lietuvių kalbos???

Klausimas miglotas... Tiek galim atsakyt, kad per matematiką bus uždavinių, o per lietuvių daug rašymo. Užtat net neabejojam, kas bus po egzaminų.

Razinos su obuoliais. Ką jūs? Išalkusi

Dietologai pataria: jei esi išalkusi, pradėk nuo kiek lengvesnio maisto. Išgerk stiklinę vandens, suvalgyk sriubos ir varškėtį. Jei vis dar labai kankina alkis, patartume mėsos troškinį „Podžarka“ su šviežiai virtomis bulvėmis. Razinos su obuoliais tikrai nėra blogas pasirinkimas, tačiau geriau vartoti kaip desertą ir saikingai, nes šie produktai skatina dujų kaupimąsi virškinamajame trakte ir aktyvina žarnyno peristaltiką.

Ar Petras gyvena mokykloje?

Ar negana kištis į žmonių privatų gyvenimą? Kur Petras gyvena, kokias cigaretes rūko ir ar valgo makaronus su cinamonu - konfidenciali informacija. Šiaip jis gyvena savo namuose, o mokykloje dirba.

